

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ
เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สุดาพร ปัญญาพฤษ

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มิถุนายน 2569

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ
เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สุดาพร ปัญญาพฤษ

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มิถุนายน 2569

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รายได้ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ทั้งนี้ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน และช่วยแก้ไขงานวิจัยในชั้นเรียนฉบับนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการที่สนับสนุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ตลอดจนนักศึกษาที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์

มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

ชื่องานวิจัย : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ชื่อผู้ศึกษา : นางสาวสุดาพร ปัญญาพฤกษ์

ปีการศึกษา : 2568

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา 2. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา 3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 48 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. โครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ 2. แบบประเมินทักษะทางสังคม 3. แบบสังเกตเกี่ยวกับทักษะทางสังคม 4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา พบว่า มีลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ มี 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ 2.2 วางแผน 2.3 ดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน 3.2 การนำเสนอข้อมูล

3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ 3.4 วัดและประเมินผล จากการประเมินความเหมาะสม พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD=0.14$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ คือ รายการที่ 1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน รายการที่ 6 มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ รายการที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริม นักศึกษาให้ฝึกทักษะทางสังคม เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, $SD=0.00$) รองลงมา มี 12 รายการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากันทุกรายการ ($\bar{X} = 4.67$, $SD=0.58$) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. นักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีทักษะทางสังคม ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.09$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมี วิจารณ์ญาณ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.12$) รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะ (ความ รับผิดชอบ) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.16$) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.13$)

ทั้งนี้ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณ์ญาณ) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการประเมินทางเลือกร่วมกัน ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.26$) ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) รายการที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือความตรงต่อเวลา ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.25$) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา) รายการที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือความเสียสละ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.28$)

3. นักศึกษาครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็น ฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.24$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามี ส่วนร่วม ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักศึกษาสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีม และสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$)

Abstract

Research Title : Development of project-based learning activities combined with scaffolding to develop social skills for student teachers, Social Studies Program, Chiang Rai Rajabhat University

Author : Ms. Sudapon Panyaprouks

Academic Year : 2025

This research aimed to: (1) develop project-based learning activities combined with scaffolding to enhance the social skills of student teachers in the Social Studies Program; (2) investigate the social skills of student teachers after participating in the project-based learning activities combined with scaffolding; and (3) examine the students' opinions toward the implementation of project-based learning activities combined with scaffolding. The participants consisted of 48 fourth-year student teachers enrolled in the SOE 3905 Seminar in Social Studies course during the second semester of the 2025 academic year at the Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University.

The research instruments included: (1) a course syllabus for SOE 3905 Seminar in Social Studies based on project-based learning and scaffolding; (2) a social skills assessment form; (3) a social skills observation form; and (4) a questionnaire on students' opinions toward the learning activities. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that:

1. The developed project-based learning activities combined with scaffolding consisted of three major phases: (1) Project Initiation, including generating and selecting project topics; (2) Project Development, including role assignment, planning, and implementation; and (3) Project Conclusion, including analysis, discussion, presentation,

knowledge sharing, and evaluation. The overall appropriateness of the developed learning activities was rated at the highest level ($\bar{X} = 4.73$, $SD=0.14$).

2. The social skills of the student teachers after participating in the learning activities were at a high level overall ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.09$). Among the three dimensions, the highest mean score was found in the competency dimension, specifically critical collaborative decision-making ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.12$), followed by the characteristic dimension, responsibility ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.16$), and the moral dimension, volunteer spirit ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.13$). The highest-rated indicators in each dimension were collaborative evaluation of alternatives, punctuality, and self-sacrifice, respectively.

3. The student teachers' opinions toward the project-based learning activities combined with scaffolding were at the highest level overall ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.24$). The highest-rated item was that the learning activities encouraged students to participate, make decisions, and express their opinions ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$), followed by opportunities for reflection and idea sharing ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$), and teamwork and collaboration enhancement ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$).

The results indicate that project-based learning activities combined with scaffolding effectively enhanced the social skills of student teachers, particularly in critical collaborative decision-making, responsibility, and volunteer spirit. Furthermore, the learning activities received highly positive evaluations from participants, suggesting their suitability for teacher education programs.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	i
Abstract	iii
กิตติกรรมประกาศ	v
สารบัญ	vi
สารบัญตาราง	ix
สารบัญภาพ	x
 บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ของการวิจัย	8
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน	9
การเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding)	12
ทักษะทางสังคมและการเสริมสร้างทักษะทางสังคม	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	28
แผนภาพดำเนินการวิจัย	28
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพเพื่อพัฒนา ทักษะทางสังคมของศึกษาคู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	29
ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ ของนักศึกษาคู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	32
ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ ของนักศึกษาคู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	41
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลวิจัย	44
อภิปรายผลการวิจัย	46
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้	50
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	51

	หน้า
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย	56
ภาคผนวก ข มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา	58
(Course Specification)	
ภาคผนวก ค โครงการสอน (Course Syllabus)	76
ภาคผนวก ง แบบสังเกตทักษะทางสังคม	83
ภาคผนวก จ แบบประเมินทักษะทักษะทางสังคม	85
สำหรับนักศึกษา	
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อ	92
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน	
ร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้	
ภาคผนวก ช หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย	95
ภาคผนวก ซ มคอ. 5 การรายงานผลการดำเนินการ	97
ของรายวิชา	
ประวัติผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลประเมินความเหมาะสมของโครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษาที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ	32
2	แสดงผลทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	34
3	แสดงผลความคิดเห็นของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อ ศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา	41

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2	แผนภาพดำเนินการวิจัย	30

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทุกคนในโลกล้วนแต่เผชิญบริบทที่ต้องปรับตัวให้เข้าสู่สังคมที่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกันทุกคนไม่สามารถอยู่ได้ตามลำพัง ต้องพึ่งพาอาศัยและมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาภายในสังคม ดังนั้นการปฏิบัติที่ดีต่อกันจึงสำคัญนำไปสู่ความราบรื่น ทักษะทางสังคมถือเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันและทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ราบรื่น ซึ่งเป็น ความสามารถ พฤติกรรมและจิตลักษณะที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันภายในสังคม โดยมีเป้าหมายในการสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือทางบวกกับผู้อื่น เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น รวมไปถึงการสร้างความเข้าใจเพื่อลดหรือแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น การจัดการกับความขัดแย้ง การประนีประนอม เป็นต้น (Kavale et al. 1997 Cited in Westwood, 2003: 91; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551, ระบบออนไลน์; อุมพร ตรังคสมบัติ, 2544 : 22-23; อุษณีย์ โพธิสุข, 2542: 132; Riggio, 1986: 649 (อ้างถึงใน ศิริรัตน์ เวียงพระปรก, 2546: 11; McGuire & Priestley, 1981: 6; Westwood ,2003: 91)

ในการทำงานทุกอาชีพ ทักษะทางสังคมถือเป็นทักษะเสริม (Soft Skills) เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับบุคคล (People Skills) หรือทักษะประยุกต์ (Applied Skills) ที่สำคัญนอกเหนือไปจากทักษะหลัก (Hard Skills) ตัวอย่างทักษะเสริม ได้แก่ การสื่อสาร การนำเสนอ การบริหารเวลา การบริหารทีมงาน การบริหารตนเอง การจัดการอารมณ์ตนเอง การจูงใจและหวานล่อม เป็นต้น ทักษะเหล่านี้ถือเป็นทักษะที่สำคัญมากในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และการประสบความสำเร็จในวิชาชีพ (Dennis E. Coates, 2006: 1; Gewertz, 2007: 25) ในทุกวิชาชีพทักษะทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญ รวมไปถึงวิชาชีพครู ครูที่ดีนั้นควรเป็นผู้ที่มีทักษะทางสังคม ทั้งด้านการสื่อสารและการใช้ภาษา การมีมนุษยสัมพันธ์สัมพันธ์กับครู เพื่อนครู ผู้ปกครองและ เพื่อให้การปฏิบัติงานสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะนักศึกษาครูสังคมสังคมศึกษา ที่ควรมีทักษะทางสังคมอันเป็นสิ่งสำคัญและจะเอื้อต่อการเป็นแบบอย่างทางสังคม ที่เป็นผู้รับผิดชอบในการสอนทางด้านสังคม ที่มีจุดเน้นในการอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาและทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ สังคม วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในบริบทต่าง ๆ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม ชุมชน และสังคมโลก การมีทักษะทางสังคม (Social Skills) และจากการสังเกตในการ

จัดการเรียนการสอนนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ในวิชา พัฒนาหลักสูตร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานได้ดี แต่มักต้องรอเพื่อทำงานกับเพื่อนกลุ่มเดิม ไม่มีการวางแผนในการทำงาน และส่งงานล่าช้า ทั้งนี้ถึงแม้ว่านักศึกษาจะมีจิตอาสา แต่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะทางสังคมสามารถทำได้หลากหลายแนวทาง ทั้งการฝึกโดยตรงและการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติโดยสามารถทำได้หลายวิธีการ

ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ากระทำในสิ่งที่ตนสนใจ และวางแผนการทำงานได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นผู้เรียน เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุน ส่วนผู้เรียนมีบทบาทในการลงมือปฏิบัติ การใช้กระบวนการคิด ผู้เรียนต้องฝึกกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน คือ วางแผนการดำเนินงานด้วยการเขียนโครงงาน ดำเนินงานตามแผน มีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปแผนการดำเนินงาน และรายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานจากสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะทางการแก้ไข (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2560: 171; วัชรรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560: 181) ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง อันทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางสังคมได้อย่างดี

นอกจากนี้การนำแนวคิดของการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) อันเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของผู้ที่มีความสามารถมากกว่าในการให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่า เช่น การช่วยเหลือผู้เรียนโดยผู้สอนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสาธิต การมีตัวอย่างให้ศึกษา การกระตุ้นความสนใจผู้เรียน เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาหรือสามารถทำงานที่ยากนั้นได้ด้วยตนเอง (Eggen & Kauchak, 1997: 56; Wood, et al, 1976 : 98) ซึ่งเป็นแนวคิดที่บูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมได้ดี

จากเหตุผลดังกล่าว ดังนั้นจึงสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อันจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาครูที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 48 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน การเสริมต่อศักยภาพทักษะทางสังคมและการพัฒนาทักษะทางสังคม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน การเสริมต่อศักยภาพ

ตัวแปรตาม

1. ทักษะทางสังคม

1) ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ)

1.1) การกำหนดประเด็นปัญหาาร่วมกัน

1.2) การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือการ่วมกัน

1.3) การประเมินทางเลือการ่วมกัน

2) ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ)

2.1) ความเพียรพยายาม

2.2) ความตรงต่อเวลา

2.3) ความตั้งใจปฏิบัติงาน

3) ด้านคุณธรรม (จิตอาสา)

3.1) การมีส่วนร่วมกับสังคม

3.2) การช่วยเหลือผู้อื่น

3.3) ความเสียสละ

3.4) ความมุ่งมั่นพัฒนา

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้

ขอบเขตด้านระยะเวลา

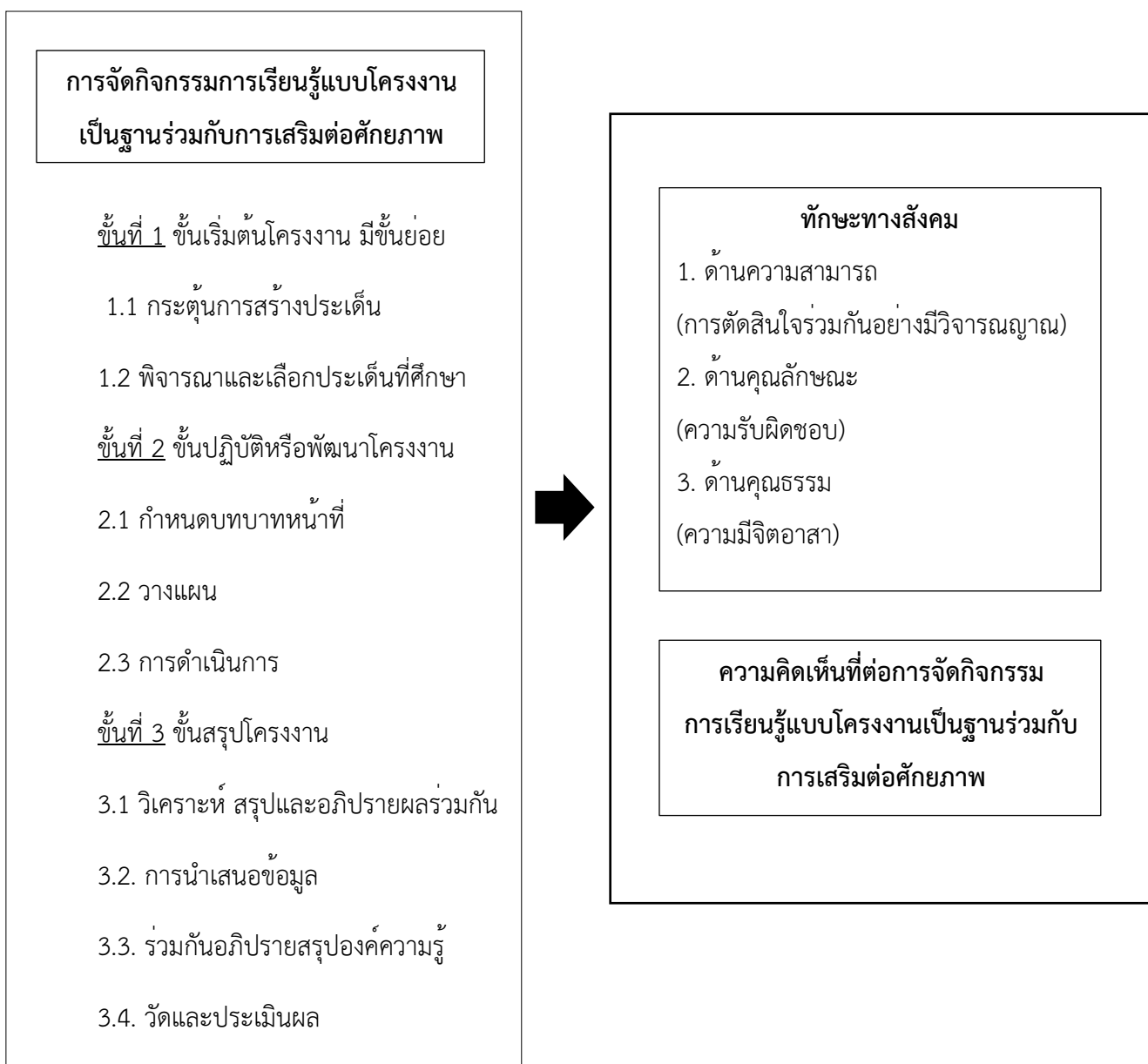
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียน ระยะเวลา 1 ปี ในปีการศึกษา 2568

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ศึกษาขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ของ วัชรรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560:182-183) และสุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2560: 173-174) สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถดำเนินการได้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน มีขั้นตอนย่อย คือ 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ 2.2 วางแผน 2.3 การดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน 3.2.การนำเสนอข้อมูล 3.3.ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ 3.4.วัดและประเมินผล ซึ่งมีการบูรณาการกับแนวคิดการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) ที่เน้นการคิดที่มาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ที่มีต้นกำเนิดจาก Vygotsky (1978) ในการวิจัยได้นำวิธีการเสริมต่อศักยภาพของ McKenzie, Jamie (1999) และ Wood, Bruner & Ross (1976: 9) มาประยุกต์เพื่อพัฒนานักศึกษา อันได้แก่ การกระตุ้น การกำหนดเป้าหมาย การยกตัวอย่าง การแนะนำ การสาธิต การสะท้อนผลการเรียนรู้

การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ จะนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางสังคม ซึ่งได้พัฒนาเกี่ยวกับทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษา จากการศึกษาทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ด้านความสามารถ คือ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ด้านคุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม คือ ความมีจิตอาสา (สุตาพร ปัญญาพฤกษ์และเสริมศรี ไชยศรี, 2558) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลประเมินนักศึกษาจากปีการศึกษา 2567 ที่ผ่านมามีการพัฒนาเกี่ยวกับการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมหรืองานที่ได้มอบหมาย และการมีน้ำใจและมีจิตสาธารณะ โดยมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ) ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา)

แนวคิด ทฤษฎีข้างต้น จึงได้กรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ วิธีการและผลงาน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน

1. กระตุ้นการสร้างประเด็น
2. พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน

3. กำหนดบทบาทหน้าที่
4. วางแผน
5. ดำเนินการ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน

6. วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน
7. การนำเสนอข้อมูล
8. ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้
9. วัดและประเมินผล

การเสริมต่อศักยภาพ หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของผู้ที่มีความสามารถมากกว่าในการให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่า ได้แก่ การกระตุ้น การกำหนดเป้าหมาย การยกตัวอย่าง การแนะนำ การสาธิต การสะท้อนผลการเรียนรู้

ทักษะทางสังคม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือทางบวกกับผู้อื่น ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ) ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) ด้านคุณธรรม (จิตอาสา)

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึก ความพึงพอใจของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีต่อการเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้

นักศึกษาครูสังคมศึกษา หมายถึง นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครูศาสตร์มหาวิทยาลัราชภัฏเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2568

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
2. นักศึกษาครูสังคมศึกษาได้พัฒนาทักษะทางสังคมเพื่อนำไปใช้ในวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
2. การเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding)
3. ทักษะทางสังคมและการเสริมสร้างทักษะทางสังคม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อได้ให้มาซึ่งความรู้ วิธีการและผลงาน โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ากระทำในสิ่งที่ตนสนใจ และวางแผนการทำงานได้ด้วยตนเอง ซึ่งการทำโครงงานอาจให้ผู้เรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มได้ มีการใช้เวลาในการปฏิบัติตามความยากง่าย ซับซ้อนของกิจกรรมและเนื้อหา ผลของการเรียนรู้ด้วยโครงงาน คือ ผลลัพธ์ ผลผลิต การนำเสนอผลงาน และการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐานผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นผู้เรียน เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุน

ส่วนผู้เรียนมีบทบาทในการลงมือปฏิบัติ การใช้กระบวนการคิด ผู้เรียนต้องฝึกกระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน คือ วางแผนการดำเนินงานด้วยการเขียนโครงงาน เสนอผู้สอน เมื่อได้รับการอนุมัติก็จะดำเนินงานตามแผน มีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปแผนการดำเนินงาน และรายงานผลการปฏิบัติงาน รายงานจากสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะทางการแก้ไข (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2560: 171; วุฒรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560: 181) การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้จริง

วุฒรา เล่าเรียนดี, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560: 181-182) ได้เสนอแนวคิดในการเรียนรู้ด้วยการทำโครงงาน ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเลือกเนื้อหาสาระ และลักษณะโครงการที่ตนเองสนใจ
2. ผู้เรียนต้องรับรู้และเข้าใจว่าเขากำลังทำอะไร มีความสำคัญอย่างไรและจะอย่างไรให้ประสบผลสำเร็จ นั่นคือ ผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น
3. กระตุ้นการร่วมมือกันเรียนรู้ให้มีการร่วมมือร่วมใจกันเรียนรู้และปฏิบัติ
4. ผู้เรียนจะต้องได้ชิ้นงาน สามารถเสนอผลงานหรือการปฏิบัติโครงการ จึงเน้นที่การกระทำ (Doing things) มากกว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง
5. โครงการต้องประกอบด้วยเนื้อหา และจุดประสงค์ที่เป็นจริง ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา
6. โครงการมีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ที่มีผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ครูจึงเป็นผู้เรียนมากกว่าผู้สอน
7. การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผล และประเมินผลตามสภาพจริง เช่น รูบริกส์ (Rubrics) วิธีประเมินผล คือ ผู้เรียนประเมินผลตนเอง เพื่อนประเมิน ผู้สอนประเมิน หรือผู้รู้จากภายนอกประเมิน

นอกจากนี้ผู้สอนสามารถนำเทคนิคหรือกิจกรรมต่าง ๆ จากแนวคิดหรือทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย แนวคิดทางจิตวิทยา เช่น การเสริมแรง หรือทฤษฎีการสร้างความรู้ที่เป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และสามารถใช่วิธีทางวิทยาศาสตร์มาดำเนินการทำโครงการได้ ซึ่งผู้เรียนจะใช้ทักษะความสามารถในการทำโครงการ เช่น ในการระบุปัญหา ผู้เรียนจะได้ฝึกการสังเกต การแยกแยะ ในการออกแบบรวบรวมข้อมูล มีการคิดเชิงเหตุผล มีการฝึกการวางแผน การปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล ได้มีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ผล ได้มีการจำแนกแยกแยะ และการสรุปผล ผู้เรียนจะได้ฝึกการตีความข้อมูล ดังนั้นสิ่งสำคัญคือมีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้กระตุ้นตนเองให้แสดงทักษะความสามารถตั้งแต่แรกเริ่มการทำโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ

ประเภทของโครงการ

ทั้งนี้โครงการที่กำหนดให้ผู้เรียนทำตามความถนัด และความสนใจ สามารถแบ่งได้หลายประเภท แต่อาจรวมเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภท (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2560: 171-172; วัชรานเล่าเรียนดี, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2560: 182) ดังนี้

1. โครงการประเภทสำรวจข้อมูล

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่กำลังศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น เน้นการสำรวจประเด็นสำคัญที่สนใจ โดยสามารถเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสำรวจ เป็นต้น ตัวอย่างโครงการประเภทนี้ เช่น โครงการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการทำกิจกรรม โครงการสำรวจตัวอย่างพืชสมุนไพร โครงการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โครงการสำรวจคุณภาพน้ำของชุมชน โครงการสำรวจการประหยัดพลังงานในโรงเรียน โครงการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

2. โครงการประเภททดลอง

เป็นการศึกษาค้นคว้าโดยการแสวงหาข้อมูลหรือเน้นการศึกษาหาคำตอบ โดยมีการออกแบบการทดลอง การศึกษาสามารถศึกษาจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เช่น จากห้องสมุด จากแหล่งประกอบการ จากแหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แล้วนำมาเปรียบเทียบกับความรู้ที่ได้รับโดยตรงจากตำราต่าง ๆ หรือการทดลอง เพื่อตรวจสอบกับสมมติฐานที่เป็นแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เช่น โครงการทดลองหาสูตรบำบัดน้ำเสีย โครงการทดลองปลูกพืชผักสวนครัวไร้ดิน โครงการทดลองเพาะถั่วงอกด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นต้น

3. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

โครงการประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำความรู้ ความสามารถ มาเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ หรือประยุกต์ในการพัฒนา หรือประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ โดยใช้กระบวนการจากการสังเกต การวิเคราะห์ระบบการทำงานสิ่งของเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ตัวอย่างโครงการประเภทนี้ เช่น โครงการประดิษฐ์ภาชนะให้อาหารสัตว์อัตโนมัติ โครงการผลิตเครื่องปอกกระเทียมอัตโนมัติ เป็นต้น

4. โครงการประเภททฤษฎี

เป็นโครงการที่เน้นให้เกิดแนวคิด ทฤษฎี หลักการใหม่ ๆ เป็นโครงการที่อาจไม่เคยมีผู้คิดค้นมาก่อน หรือขยายจากของเดิม ผู้ที่ทำโครงการประเภทนี้จะเป็นผู้ที่รู้ลึกและเชี่ยวชาญมาก โครงการประเภทนี้ เช่น ทฤษฎีสัมพันธภาพ ($E = mc^2$) การกำเนิดสึนามิ ทฤษฎีการกำเนิดโลก เป็นต้น

จากการศึกษาขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ของ วัชร เล่าเรียนดี, ปรมัญญ์ กิจรุ่งเรือง, และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560:182-183) และสุคนธ์ สิ้นรพานนท์ (2560: 173-174) สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถดำเนินการได้ 3 ขั้นใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน

10. ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกต หรือสร้างความสนใจให้เกิดกับผู้เรียน โดย อาจใช้รูปภาพ คลิปวิดีโอ หรือไปดูสถานการณ์จริง เป็นต้น

11. กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างประเด็นคำถามหรือถามในประเด็นที่สนใจ โดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนให้ตั้งคำถาม ซึ่งเป็นคำถามที่มาจากความสงสัย สนใจของผู้เรียน

12. ให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาและเลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษา โดยให้ผู้เรียนได้เสนอประเด็นปัญหาร่วมกัน และอธิบายเหตุผลของการเลือกปัญหานั้น ในการจัดกลุ่ม อาจให้ผู้เรียนที่สนใจประเด็นเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกันได้

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงการ

13. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและผู้อื่น และเพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง

14. ร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น วางแผน ตั้งสมมติฐาน กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น มีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอบถาม เป็นต้น และดำเนินการศึกษาตามวิธีการหรือกระบวนการที่ได้วางแผนไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงการ

15. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมา วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน

16. ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการนำเสนอและนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดและความเหมาะสม

17. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ และผู้สอนอาจเพิ่มเติมสาระสำคัญเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สมบูรณ์

18. ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากชิ้นงาน ภาระงาน หรือจากกระบวนการทำโครงการ ซึ่งอาจให้ผู้เรียนประเมินผลงานระหว่างกันได้

2. การเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding)

“Scaffolding” ได้รับการเผยแพร่และขยายความ โดย Bruner ซึ่งสามารถแปลได้ว่า “การเสริมต่อการเรียนรู้” “หลักการของการนั่งร้าน” “การเสริมศักยภาพ” “หน่วยกัฏยทางการเรียนรู้” หรือ “ฐานความช่วยเหลือ” เป็นต้น ผู้วิจัยขอใช้คำว่า “การเสริมต่อศักยภาพ” ซึ่งผู้วิจัยได้

สรุปความหมายของ Scaffolding ว่าเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของผู้ที่มีความสามารถมากกว่าในการให้การช่วยเหลือผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่า เช่นการช่วยเหลือผู้เรียนโดยผู้สอนด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาหรือสามารถทำงานที่ยากนั้นได้ด้วยตนเอง (Eggen & Kauchak, 1997: 56; Wood, et al, 1976 : 98) ซึ่งหมายถึงว่าการ Scaffolding นั้นอยู่ในพื้นที่รอยต่อของพัฒนาการ (ZPD: The Zone of Proximal Development) ที่เป็นช่วงระดับความสามารถของผู้เรียนที่อยู่ระหว่างสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ กับสิ่งที่ตนเองมีความสามารถที่จะทำได้ ซึ่งใน ZPD นี้ผู้เรียนจะได้รับการ Scaffolding ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือต่าง ๆ ซึ่งพอที่จะทำงานหรือแก้ปัญหาได้ แล้วปรับการสร้างความรู้ขึ้นภายในตนเอง (Internalization) จนเป็นความรู้ ความเข้าใจใหม่ของตนเอง (Raymond, 2000: 176) ซึ่งกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจภายในตนเองถือว่ามีผลต่อการสร้างความรู้ของแต่ละบุคคลที่เป็นการสร้างความหมายใหม่ขึ้นมาจากภายใน (Internal Reconstruction) จากการกระทำที่เกิดขึ้นภายนอก (External Operation) อันเป็นการสร้างความหมายใหม่ขึ้นมาจากการคิดที่มาจากสังคม (Vygotsky, 1978: 56-57) โดยการใช้ประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง แล้วสร้างความเข้าใจให้กับตนเอง ดังนั้น การ Scaffolding ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

Scaffolding เป็นทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก หรือการจัดกระทำที่เป็นช่วยเหลือ แนะนำ หรือเทคนิควิธีการ โดย Wood, Bruner & Ross (1976: 9) ได้เสนอการ Scaffolding ไว้ 6 ประการ คือ

1. การสร้างความสนใจ (Recruitment) กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยความสมัครใจ โดยผู้เรียนจะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของงานหรือการเรียนรู้
2. ลดระดับการเรียนรู้ที่ไร้หลักการ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ (Reduction in degree of freedom) เพราะจะทำให้ยากต่อการจัดการหรือการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องสะท้อนผลการเรียนรู้ (Feedback) เป็นระยะ ๆ สม่ำเสมอ ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนนำผลไปใช้เพื่อเพิ่มระดับการเรียนรู้ในแต่ละขั้นได้อย่าง ถูกต้อง
3. รักษาทิศทางการเรียนรู้ (Direction maintenance) ผู้สอนต้องดูแลกวาดขันผู้เรียนเป็นพิเศษเพื่อให้เรียนรู้ที่จะมุ่งไปสู่จุด มุ่งหมายตั้งไว้

4. กำหนดลักษณะสำคัญที่ควรพิจารณาของสิ่งที่จะเรียนรู้ให้เด่นชัด (Marking critical features) เช่น ผู้สอนเมื่ออธิบายเนื้อหาสาระบางอย่างที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ก็ควรเน้นเสียงเป็นพิเศษ หรือหากผู้เรียนเกิดความขัดแย้งในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ ผู้สอนควรแปลความหมายของเรื่องที่กำลังเรียนรู้นั้น ๆ เสียใหม่ ด้วยภาษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายๆ และถูกต้องตรงกัน

5. ควบคุมความคับข้องใจของผู้เรียน (Frustration control) รับรู้ต่ออารมณ์ของผู้เรียนที่แสดงออกมา เช่น ผู้สอนต้องยอมรับความรู้สึกของผู้เรียนกรณีที่เขาเกิดความไม่เข้าใจสิ่งที่ กำลังเรียนรู้ ไม่ควรเพิกเฉยหรือปล่อยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ค้างคาใจ เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีความคับข้องใจเพิ่มมากขึ้น

6. ควรมีการสาธิต (Demonstration) หรือมีแบบอย่างให้กับผู้เรียนในการแก้ปัญหาการเรียนรู้

ทั้งนี้ McKenzie, Jamie (1999) ได้เสนอว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเสริมต่อศักยภาพ ควรประกอบด้วยลักษณะเฉพาะ 8 ประการ ดังนี้

1. ชี้แนะแนวทางที่ชัดเจน กำหนดขั้นตอนให้ชัดเจน (Step-by-step)
2. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าบทเรียนมีความหมาย และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้
3. ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถทำงานหรือกิจกรรมได้
4. กำหนดวิธีการประเมินที่ชัดเจน เช่น การประเมินด้วยเครื่องมือมาตรฐานแบบ Rubric
5. แนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์
6. ลดความรู้สึกผิดหวังหรือท้อแท้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนควรมีความยืดหยุ่น ไม่สร้างความเครียดและปัญหาให้กับผู้เรียน
7. มีเป้าหมายเพื่อประสิทธิภาพ ถ้าหากจัดการเรียนการสอนได้ดี ผลลัพธ์ย่อมมีประสิทธิภาพ
8. กระตุ้นให้เกิดการคิดสร้างสรรค์

หลักการข้างต้นนี้สามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอน แต่ทั้งนี้ในการ Scaffolding ที่เกิดขึ้นใน ZPD นี้จะต้องอาศัยผู้ที่เชี่ยวชาญหรือสิ่งที่ช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อนำไปสู่ระดับพัฒนาการศักยภาพที่คาดหวังได้ ซึ่งก็คือ The More Knowledgeable Other (MKO) ที่เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจและความสามารถที่สูงกว่าผู้เรียนเกี่ยวกับงาน กระบวนการ หรือความคิดรวบยอด ซึ่งปกติการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนมักจะเป็นผู้สอน ผู้ฝึกสอน หรือผู้ที่มีอายุมากกว่า แต่ยักรวมไปถึงเพื่อน ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าที่มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าได้ ทั้งนี้หลักสำคัญของ MKO คือ คนนั้นหรือสิ่งนั้นต้องมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มากกว่าผู้เรียน (McLeod, S.A., 2007, ระบบออนไลน์)

3. ทักษะทางสังคมและการเสริมสร้างทักษะทางสังคม

3.1 ความหมายของทักษะทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความหมายของทักษะทางสังคม ของ Kavale et al. 1997 Cited in Westwood, 2003: 91; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551, ระบบออนไลน์; อุมพร ตรังคสมบัติ, 2544 : 22-23; อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2542: 132; (Riggio, 1986: 649 อ้างถึงใน ศิริรัตน์ เวียงพระปรก, 2546: 11; McGuire & Priestley, 1981: 6; Westwood, 2003: 91 สรุปได้ว่า

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถ พฤติกรรมและจิตลักษณะที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันในสังคม โดยมีเป้าหมายในการสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือทางบวกกับผู้อื่น เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น รวมไปถึงการสร้าง ความเข้าใจเพื่อลดหรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น การจัดการกับความขัดแย้ง การประนีประนอม เป็นต้น

3.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมได้มีเป้าหมายในการสร้างความสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน โดยทักษะทางสังคมคือความฉลาดทางสังคมอย่างหนึ่ง (Social Quotient: SQ) ซึ่งถือได้ว่าเป็น 1 ใน 3 ของปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ อันเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานในยุคปัจจุบัน (กมล แสงทองศรีกมล, 2550: 96) และทักษะทางสังคมเป็นทักษะเสริม (Soft Skills) หรือ ทักษะของบุคคล (Personal Skills) หรือ ทักษะประยุกต์ (Applied Skills) ที่สำคัญมากนอกเหนือไปจากทักษะหลัก (Hard Skills) ซึ่งทักษะหลักนี้เป็นความสามารถในกระบวนการและการจัดการทางเทคนิคที่สัมพันธ์กับธุรกิจหลักขององค์กร เช่น มาตรฐานความปลอดภัย ระบบจัดการการเงิน อันเป็นรูปแบบที่สังเกต

ได้ง่าย ส่วนทักษะเสริมหรือทักษะของบุคคลหรือทักษะประยุกต์นั้นสังเกตได้ค่อนข้างยาก เช่น การสื่อสาร การนำเสนอ การบริหารเวลา การบริหารทีมงาน การบริหารตนเอง การจัดการอารมณ์ตนเอง การจูงใจและหวานล่อม การแก้ปัญหา การตัดสินใจ เป็นต้น แต่ถือเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกับการดำเนินชีวิตในโลกของการทำงานในศตวรรษที่ 21 (Dennis E. Coates, 2006: 1; Gewertz, 2007: 25)

3.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

องค์ประกอบของทักษะทางสังคมสามารถจัดแบ่งได้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะทางสังคมจากนักวิชาการ ซึ่งได้มีการจัดแบ่งองค์ประกอบของทักษะทางสังคมที่เป็นลักษณะหรือความสามารถที่ควรพัฒนา และสอดคล้องกันเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะทางสังคม สรุปได้ว่าองค์ประกอบของทักษะทางสังคมนั้น สามารถจัดองค์ประกอบได้ 3 ด้านใหญ่ๆ (Goleman (1995: 6; Riggio (1986: 649 อ้างถึงใน ศิริรัตน์ เวียงพระปรก. 2546: 11) ดังนี้

ด้านความสามารถ คือ สิ่งที่เป็นความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ เป็นต้น

ด้านคุณลักษณะ คือ สิ่งที่มีหรือเป็นลักษณะในตัวแต่ละบุคคล อันเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความใฝ่รู้ มารยาททางสังคม บุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก เป็นต้น

ด้านคุณธรรม คือ สิ่งที่เป็นคุณงามความดีในจิตใจของแต่ละบุคคลที่ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น เช่น ความเสียสละ การแบ่งปัน ความมีระเบียบวินัย ความอดทน อดกลั้น เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูที่ควรส่งเสริมได้แก่ ด้านความสามารถ คือ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณ์ญาณ ด้านคุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม คือ ความมีจิตอาสา (สุดาพร ปัญญาพุกษ์และเสริมศรี ไชยศรี, 2558) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลประเมินนักศึกษาจากปีการศึกษาที่ผ่านมาว่าควรพัฒนาเกี่ยวกับการคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมหรืองานที่ได้มอบหมาย และการมีน้ำใจและมีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงศึกษาทักษะสังคม ดังนี้

1. ด้านความสามารถ ได้แก่ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 1.1 การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน
- 1.2 การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน
- 1.3 การประเมินทางเลือกร่วมกัน

2. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 2.1 ความเพียรพยายาม
- 2.2 ความตรงต่อเวลา
- 2.3 ความตั้งใจปฏิบัติงาน

3. ด้านคุณธรรม ได้แก่ จิตอาสา มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 3.1 การมีส่วนร่วมกับสังคม
- 3.2 การช่วยเหลือผู้อื่น
- 3.3 ความเสียสละ
- 3.4 ความมุ่งมั่นพัฒนา

3.4 แนวทางการเสริมสร้างทักษะทางสังคม

ในการเสริมสร้างทักษะสังคมสามารถทำได้โดยการจัดให้เด็กทำงานกันเป็น “กลุ่ม” เป็นวิธีการที่ดียิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีทักษะทางสังคม เด็กจะมีการเรียนรู้ถึงการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม การจัดให้มีกลุ่มหลาย ๆ ชนิด การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยให้ครูเป็นผู้แนะนำ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการเล่นที่เหมาะสม และรู้จักยอมรับผลของการแข่งขันด้วย การเล่นของเด็กวัยนี้ยังไม่ค่อยกว้างขวางมากเท่าไร เด็กจะเริ่มเล่นอยู่ในกลุ่มมากขึ้น ลดการเล่นแบบต่างคนต่างเล่น เด็กจะเปลี่ยนแปลงวิธีการเล่นอยู่เสมอ มีการเอาแต่ใจตนเองบ้าง และต้องการเอาชนะบ้าง แต่เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กจะเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดีขึ้น การรวมกลุ่มนั้น มีอิทธิพลต่อเด็กมาก ทำให้เด็กได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐาน เช่น ได้รับคำยกย่อง ได้เป็นคนสำคัญของกลุ่ม ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ อยากให้ผู้อื่นสนใจร่วมทำกิจกรรมกับตน และตนก็ได้มีส่วนร่วมรับรู้ในกิจกรรมของผู้อื่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กได้พัฒนาความมั่นคงทางจิตใจ ความรู้สึกว่ามีเจ้าของและเป็น

เจ้าของ จะเห็นได้ว่าการที่เด็กได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มนั้น ทำให้เด็กได้รู้จักโลก รู้จักสังคม และชีวิตดีขึ้น พ่อ แม่ และผู้ปกครอง ควรมีส่วนสนับสนุนและให้โอกาสเด็ก คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ เด็กก็จะทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมีทักษะทางสังคมดีขึ้น (กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข, 2544: 34-35)

นอกจากนี้แนวทางการสร้างและพัฒนาทักษะทางสังคม มีแนวทางหลัก คือ การสร้างมิตรภาพ การเรียนรู้จักกิจกรรมและทำงานเป็นทีม รวมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่นและชุมชน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551, ระบบออนไลน์) และในการเสริมสร้างทักษะทางสังคมในสถาบันการศึกษา ได้มี 2 รูปแบบ คือ การฝึกทักษะทางสังคมโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งกิจกรรมที่จัดในการเรียนการสอนนั้นจะต้องให้นักเรียนเป็นผู้กระทำเองและกระทำร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นักเรียนจึงจะเกิดทักษะทางสังคม และในการฝึกทักษะทางสังคมโดยตรง เป็นการฝึกทักษะทางสังคมต่างหากแยกจากการเรียนการสอนเนื้อหาตามวิชาปกติ บางทักษะอาจต้องมีการฝึกโดยเฉพาะ บางทักษะอาจไม่ต้องใช้วิธีการฝึกโดยเฉพาะ เพียงแต่เป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกัน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตของนักเรียน เหมาะกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน (สุขุมล เกษมสุข, 2535: 18-19)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริพล แสบุญสูง และสมคิด แซ่หลี่ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้การสอนแบบผสมผสาน การเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน ผลงานสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ประเมินผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน 2. ประเมินทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้เรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบขึ้น 3. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างผลงานสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้เรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบขึ้น และ 4. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการออกแบบกราฟิกด้วยคอมพิวเตอร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้กระบวนการ

เรียนรู้โครงงานเป็นฐาน 2. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ 3. แบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ 4. แบบประเมินทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม และ 5. แบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังเรียนมีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการประเมินทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้เรียนมีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ผลงานสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบขึ้นมีความสัมพันธ์กันในทางบวกที่ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมผลงานสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด

พิเชษฐ ศรีบุญยงค์. (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้โครงงานเป็นฐาน ร่วมกับการใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) นั้น เป็นการเรียนการสอนที่คิดขึ้นเพื่อใช้กับนักศึกษาวิชา 710 499 จุลนิพนธ์ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกคิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้ 1. ปฐมนิเทศโดยทำความเข้าใจกับนักศึกษาถึงระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบปรับความเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างผู้เรียนด้วยวิธีการใช้โครงงานเป็นฐาน (Project- based learning) ร่วมกับการสืบเสาะหาความรู้ (Guided learning) 2. อาจารย์ยกตัวอย่างสถานการณ์เพื่อให้นักศึกษาร่วมกันคิดวิเคราะห์ ตั้งสมมติฐาน หาแนวทางการแก้ปัญหาและสรุปผล 3. อาจารย์สอนเสริมเพื่อเติมเต็มความรู้ที่นักศึกษาต้องใช้สำหรับการทำโครงงานต่อไป 4. ให้นักศึกษานำเสนอสมมติฐานของโจทย์วิจัยและหาแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างคร่าว ๆ จากนั้นร่วมกันสรุปเพื่อวางแนวทางในการแก้ปัญหา 5. นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของโจทย์วิจัยหรือโครงงาน และร่วมกันสรุปถึงวิธีในการแก้ปัญหาย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่วิธีการดำเนินงานของโครงการ 6. นำเสนอวิธีการดำเนินงานของโครงการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาจุลนิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมร่วมรับฟังและช่วยสรุปความคิด 7. เขียนโครงร่างงานวิจัยภายใต้การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยตลอดการเรียนการสอนจะมีการประเมินผู้เรียนเป็นระยะ ทั้งประเมินเป็นรายบุคคล และการประเมินแบบกลุ่ม และขั้นตอนสุดท้ายคือ สอบโครงร่างงานวิจัย/จุลนิพนธ์ พร้อมคำแนะนำจากกรรมการสอบ จากการทดลองใช้การเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และการเสริมต่อการ

เรียนรู้ (Scaffolding) สรุปได้ว่าในขั้นตอนการพัฒนาความคิดการทำความเข้าใจวิจัย พบว่านักศึกษามีความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มดี มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น มีการตอบคำถามและตั้งคำถามดี มีส่วนร่วมในการอภิปรายดี แต่อาจไม่ครบถ้วนทุกประเด็น และนักศึกษสามารถอธิบายที่มาของปัญหา แนวคิด และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นดีมาก อีกทั้งนักศึกษายังมีความตั้งใจในการทำงานดีมาก ในขั้นตอนการพัฒนาโครงร่างงานวิจัย และเขียนโครงร่างงานวิจัย พบว่านักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาหรือโจทย์ของโครงการได้ดี วิธีการในการแก้ปัญหาได้ดีพอสมควร ในการเขียนโครงร่างงานวิจัย พบว่านักศึกษามีการเขียนโครงร่างงานวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการค้นคว้าเอกสารอ้างอิงได้ค่อนข้างดี รู้จักหาและเลือกใช้แหล่งข้อมูลในการอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม และในขั้นตอนการนำเสนอโครงร่างงานวิจัย พบว่านักศึกษานำเสนอข้อมูลได้อย่างถูกต้องตามหัวข้อเรื่อง มีการสรุปเนื้อหาที่นำเสนอได้ตรงประเด็น นักศึกษามีการจัดประเด็นการพูดอย่างเป็นระบบ คือการเกริ่นนำ เนื้อหา และสรุป แต่การจัดลำดับเนื้อหาในการนำเสนอยังไม่ถูกต้องนัก นักศึกษามีบุคลิกภาพและการแต่งกายที่ดี ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และนักศึกษสามารถตอบคำถามได้

กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว และพิชชาดา ประสิทธิ์โชค (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการสอนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการสอนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์หลักของรายวิชาเพื่อมุ่งปลูกฝังหรือพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนจำนวน 5 คน และแหล่งข้อมูลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของมหาวิทยาลัยสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีในต่างประเทศจากเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยทั้งหมด 12 แห่งมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 29 รายวิชา และฐานข้อมูลระดับนานาชาติ 4 ฐาน มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 15 เรื่องโดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1. การสอนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีในประเทศไทย มีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง คือ ให้ผู้เรียนสามารถการคิดอย่างมีเหตุผล คิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ และมีความตระหนักในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม เนื้อหาที่สอน ประกอบด้วย การคิดอย่างมีเหตุผล คุณธรรมจริยธรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนและสังคม วิธีการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การบรรยายแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการเรียนรู้

เชิงรุกและการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและวิธีการวัดผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสอบ การทำกิจกรรมในห้องเรียน การทำกิจกรรมเพื่อสังคม การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและพฤติกรรมการเรียน และ 2. การสอนคุณธรรมจริยธรรมในต่างประเทศสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรีในต่างประเทศ เนื้อหาที่เรียนจะเป็นเรื่องจริยธรรมของตนเอง รวมถึงระดับครอบครัว สังคม ชุมชน ประเทศ และระดับระหว่างประเทศ รวมถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ปรัชญา และศีลธรรม วิธีการสอนส่วนมากจะกำหนดให้ผู้เรียนอ่านหนังสือ แล้วมาร่วมกันอภิปราย สัมมนา นำเสนอในชั้นเรียน และการตอบคำถามทางจริยธรรม

Phinla, W., Phinla, W., & Mahapoonyanont, N. (2025) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่บูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ฐานชุมชน (Community-Based Learning) และการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านวินัยและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่บูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ฐานชุมชน (Community-Based Learning) และการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านวินัยและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ภายใต้กรอบแนวคิด ADDIE กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก 2 แห่งในจังหวัดสงขลา ประเทศไทย ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งรูปแบบการสอน PPRSE ถูกนำไปใช้เป็นระยะเวลา 20 สัปดาห์ และประเมินผลโดยใช้แบบวัดพฤติกรรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีระดับพฤติกรรมด้านวินัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านความเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงและประโยชน์ที่ได้รับต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ และความสำเร็จทางการเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัยยังชี้ให้เห็นแนวทางเชิงปฏิบัติสำหรับครูและผู้สอนที่ต้องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งนี้ รูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการ

เชื่อมโยงการเรียนรู้ในห้องเรียนกับบริบทท้องถิ่น พร้อมทั้งส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

Nawangarsi, N. S., Pujiastuti, P., & Gularso, D. (2022). ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่มีต่อทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาครูสาขาการศึกษาประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL) ที่มีต่อทักษะการคิดของนักศึกษาสาขาการศึกษาประถมศึกษา (PGSD) ในรายวิชาสังคมศึกษา 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาประถมศึกษา (PGSD) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีนักศึกษาจำนวน 37 คน และกลุ่มควบคุมมีนักศึกษาจำนวน 37 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตและการวิเคราะห์เอกสาร ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยคำนวณจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละตัวกับเกณฑ์เส้นโค้งมาตรฐาน และมีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normality Test) และใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking Skills) ของนักศึกษา โดยสามารถช่วยยกระดับความสามารถในการวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการตัดสินใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประชากร คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ
2. แบบประเมินทักษะทางสังคม
3. แบบสังเกตทักษะทางสังคม
4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. โครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

1) ชั้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

1.2 ศึกษาแนวคิดการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาครู

1.3 ศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาจากคู่มือหลักสูตรและโครงการสอนในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา แล้วพิจารณาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

1.4 วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มผู้เรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาบทเรียน และวิเคราะห์กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพของที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม

2) ชั้นออกแบบ

2.1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตาม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

2.2 ออกแบบขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน

1. กระตุ้นการสร้างประเด็น
2. พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน

3. กำหนดบทบาทหน้าที่
4. วางแผน
5. ดำเนินการ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน

6. วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน

7. การนำเสนอข้อมูล
8. ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้
9. วัดและประเมินผล

2.3 ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน่วย

3) ขั้นพัฒนา

3.1 นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหน่วย

3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม 3 ท่าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 (SD=0.14) แปลผลได้ว่ามีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

4) นำไปใช้

นำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพไปใช้กับประชากร

2. แบบประเมินทักษะทางสังคม

1) ขั้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะทางสังคมที่ควรพัฒนาให้กับนักศึกษาครูสังคมศึกษา ให้ครอบคลุม 3 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย รวมถึงการสังเกตนักศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ พบว่าควรพัฒนาทักษะทางสังคม ดังนี้

1. ด้านความสามารถ ได้แก่ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ
2. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ
3. ด้านคุณธรรม ได้แก่ ความมีจิตอาสา

1.2 วิเคราะห์นิยามของแต่ละด้านเพื่อจัดเป็นประเด็นคำถาม พบบองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. ด้านความสามารถ ได้แก่ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

- 1.1 การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน
- 1.2 การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน

- 1.3 การประเมินทางเลือกร่วมกัน
2. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นประกอบย่อย ดังนี้
 - 2.1 ความเพียรพยายาม
 - 2.2 ความตรงต่อเวลา
 - 2.3 ความตั้งใจปฏิบัติงาน
3. ด้านคุณธรรม ได้แก่ จิตอาสา มุ่งมั่นประกอบย่อย ดังนี้
 - 3.1 การมีส่วนร่วมกับสังคม
 - 3.2 การช่วยเหลือผู้อื่น
 - 3.3 ความเสียสละ
 - 3.4 ความมุ่งมั่นพัฒนา

2) ขั้นตอนการประเมิน

2.1 ออกแบบแบบประเมินทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นแบบประเมินที่นักศึกษาเป็นผู้ประเมิน ตนเอง มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะทางสังคม ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ)
2. ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ)
3. ด้านคุณธรรม (ความมีจิตอาสา)

แบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มีการให้คะแนน (นพพร ธารชัยพันธ์, 2552 : 9) ดังนี้

5	หมายถึง	พฤติกรรมมากที่สุด
4	หมายถึง	พฤติกรรมมาก
3	หมายถึง	พฤติกรรมปานกลาง
2	หมายถึง	พฤติกรรมน้อย
1	หมายถึง	พฤติกรรมที่ต่ำสุด

นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	พฤติกรรมที่ต่ำสุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	พฤติกรรมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	พฤติกรรมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	พฤติกรรมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง พฤติกรรมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะทางสังคม เป็นแบบ
ปลายเปิด

3) ขั้นพัฒนา

3.1 สร้างแบบประเมินทักษะทางสังคม

3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยพบค่าดัชนีความ

สอดคล้อง 0.67-1.00

5) ขั้นนำไปใช้

นำแบบประเมินทักษะทางสังคม ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วมาใช้กับประชากร

3. แบบสังเกตเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

1) ขั้นวิเคราะห์

ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะทางสังคมที่ควรพัฒนาให้กับนักศึกษา
ครูสังคมศึกษา ให้ครอบคลุม 3 ด้าน

2) ขั้นออกแบบ

ออกแบบแบบสังเกตทักษะทางสังคม ซึ่งเป็นแบบประเมินที่อาจารย์เป็นผู้
ประเมิน โดยกำหนดประเด็นการสังเกต ดังนี้

1. ด้านความสามารถ ได้แก่ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบย่อย
ดังนี้

1.1 การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน

1.2 การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน

1.3 การประเมินทางเลือกร่วมกัน

2. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

2.1 ความเพียรพยายาม

2.2 ความตรงต่อเวลา

2.3 ความตั้งใจปฏิบัติงาน

3. ด้านคุณธรรม ได้แก่ จิตอาสา มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมกับสังคม

3.2 การช่วยเหลือผู้อื่น

3.3 ความเสียสละ

3.4 ความมุ่งมั่นพัฒนา

3) ขั้นพัฒนา

3.1 สร้างแบบสังเกตทักษะทางสังคม

3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยพบค่าดัชนีความ

สอดคล้อง 0.67-1.00

5) ขั้นนำไปใช้

นำแบบสังเกตทักษะทางสังคม ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วมาใช้กับประชากร

4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ
โครงการเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

1) ขั้นวิเคราะห์

1.1 ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
เป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

1.2 วิเคราะห์ประเด็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

2) ขั้นตอนแบบ

2.1 ออกแบบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
โครงการเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพสำหรับนักศึกษา มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็น
ฐานและการเสริมต่อศักยภาพโดยออกแบบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) มี
การให้คะแนน (นพพร ธนะชัยจันทร์, 2552 : 9) ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

3) ขั้นพัฒนา

3.1 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

3.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยพบค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67-1.00

4) ขั้นนำไปใช้

นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ ที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วมาใช้กับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

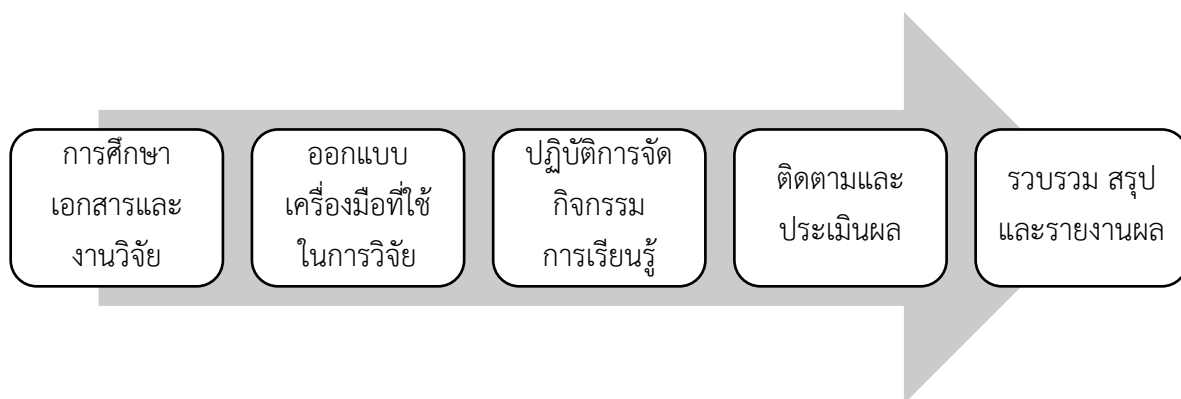
การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงและทำความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในวิชานี้ และแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ ตลอดภาคเรียน และมีการติดตามสังเกต
3. ประเมินการทักษะทางสังคม และความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปลายภาคเรียน
4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

แผนภาพดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 2 แผนภาพดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา มีการจัดการเรียนรู้ คือ 1. การศึกษาผู้เรียนเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา 2. สภาพและปัญหาทางสังคมของประเทศไทย (เศรษฐกิจ การเมือง /การปกครอง ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ICT การศึกษา) 3. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา 4. รูปแบบของการสัมมนา โดยมีลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน

1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น

1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน

2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่

2.2 วางแผน

2.3 ดำเนินการ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงการ

3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน

3.2 การนำเสนอข้อมูล

3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้

3.4 วัดและประเมินผล

สามารถวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลประเมินความเหมาะสมของโครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษาที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. มีการระบุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. มีการระบุและลำดับเนื้อหาวิชาที่นำเหมาะสม	4.67	0.58	มากที่สุด
3. มีขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.67	0.58	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน และเอื้อต่อบริบทนักศึกษา	4.67	0.58	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นความสนใจและท้าทายผู้เรียน	4.67	0.58	มากที่สุด
6. มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาสร้างความรู้ด้วยตนเอง	4.67	0.58	มากที่สุด

	รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ เหมาะสม
8.	กิจกรรมการเรียนรู้มีการเสริมต่อศักยภาพนักศึกษา หลายรูปแบบ เช่น การกระตุ้นความสนใจ การ สาธิต การให้ตัวอย่าง การให้คำปรึกษาแนะนำ	4.67	0.58	มากที่สุด
9.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการบูรณาการความรู้ และการนำไปใช้	4.67	0.58	มากที่สุด
10.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.67	0.58	มากที่สุด
11.	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน อย่างสร้างสรรค์	4.67	0.58	มากที่สุด
12.	มีการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ได้เหมาะสมส่งเสริม การเรียนรู้ของนักศึกษา	4.67	0.58	มากที่สุด
13.	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมนักศึกษาให้มีทักษะทาง สังคม	5.00	0.00	มากที่สุด
14.	มีการวัดประเมินที่หลากหลายสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด
15.	การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความรู้ให้นักศึกษาเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.67	0.58	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.73	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนา สังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD=0.14$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ คือ รายการที่ 1 มีการระบುವัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน รายการที่ 6 มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อ

ส่งเสริมการเรียนรู้ รายการที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมนักศึกษาให้มีทักษะทางสังคม เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, SD=0.00) รองลงมา มี 12 รายการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากันทุกรายการ ($\bar{X}$ = 4.67, SD=0.58) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงผลทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ)			
1. การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน			
1. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องมีการกำหนดหรือเสนอประเด็นต่าง ๆ นักศึกษาได้ร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดประเด็นหรือปัญหา	4.42	0.50	มาก
2. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาได้ร่วมแสดงเหตุผลประกอบกับการเสนอประเด็นหรือปัญหา	4.15	0.36	มาก
3. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาร่วมเสนอประเด็นหรือปัญหาและบอกสาเหตุหรือที่มาของประเด็น ปัญหานั้น	4.71	0.46	มากที่สุด
4. ในการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาเข้าใจในประเด็นหรือปัญหาในสิ่งที่จะทำร่วมกันอย่างชัดเจน	4.79	0.41	มากที่สุด
5. ในการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาสามารถบอกหรืออธิบายประเด็นหรือปัญหาที่ได้รับมอบหมายให้ทำได้อย่างชัดเจน	4.67	0.48	มากที่สุด
รวม	4.55	0.18	มากที่สุด
2. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน			

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
6. ในการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาได้รวมเสนอข้อมูล ข้อดีและข้อเสียอย่างมีเหตุผล	4.73	0.49	มากที่สุด
7. ข้อมูลที่นักศึกษาได้ค้นคว้าร่วมกันในกลุ่มมีอ้างอิงหรือมีความน่าเชื่อถือ	4.79	0.41	มากที่สุด
8. นักศึกษาคำนึงถึงผลที่ตามมาของทางเลือกที่ได้รวมเสนอในการทำงานกลุ่ม	4.06	0.43	พฤติกรรม มาก
9. เมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็น นักศึกษาจะรับฟังเสมอ	4.63	0.49	มากที่สุด
10. เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นในการทำงานกลุ่ม นักศึกษาจะรับฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนได้อธิบาย	4.23	0.47	มาก
รวม	4.49	0.21	มาก
3. การประเมินทางเลือกร่วมกัน			
11. นักศึกษาสามารถเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียของทางเลือกที่เพื่อนในกลุ่มร่วมกันเสนอได้	4.88	0.33	มากที่สุด
12. นักศึกษาเปรียบเทียบในแต่ละทางเลือก/คำตอบ โดยใช้เหตุและผล	4.33	0.48	มาก
13. นักศึกษาเปรียบเทียบทางเลือก/คำตอบ โดยคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่กลุ่มได้เสนอไว้	4.90	0.31	มากที่สุด
14. นักศึกษาได้ร่วมสรุปตัดสินใจทางเลือกหรือได้คำตอบจากการพิจารณาเหตุผลของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทุกคน	4.52	0.50	มากที่สุด
15. ในการทำงานกลุ่ม นักศึกษาจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกก่อนร่วมกันสรุปตัดสินใจทางเลือกหรือได้คำตอบที่ดีที่สุด	4.33	0.48	มาก
รวม	4.59	0.26	มากที่สุด
รวมด้านความสามารถ	4.54	0.12	มากที่สุด

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ)			
4. ความเพียรพยายาม			
16. เมื่อไม่เข้าใจในงาน นักศึกษาจะขอคำปรึกษาจากอาจารย์	4.52	0.71	มากที่สุด
17. ถึงแม้งานจะยากหรือใช้ความพยายามเพียงใดในการทำงานกลุ่ม นักศึกษาก็จะมี ส่วนร่วมในงานนั้น	3.96	0.50	มาก
18. ในงานที่ยากและมีปริมาณมาก นักศึกษามักจะลอกงานของเพื่อนมาส่ง	4.00	0.55	มาก
19. นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.94	0.32	มาก
20. นักศึกษามักจะไม่ร่วมปรึกษาหารือร่วมกันกับเพื่อน เมื่องานกลุ่มมีข้อแก้ไข	4.58	0.50	มากที่สุด
21. นักศึกษาขอคำปรึกษาจากอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขงาน	3.92	0.50	มาก
รวม	4.15	0.28	มาก
5. ความตรงต่อเวลา			
22. นักศึกษาทำงานเสร็จสมบูรณ์ตรงตามเวลาที่กำหนด	4.23	0.42	มาก
23. เมื่อต้องทำงานให้เสร็จทันในชั่วโมงเรียน นักศึกษามักจะทำงานเสร็จทันเสมอ	4.52	0.50	มากที่สุด
24. นักศึกษามาเข้าเรียนตรงตามเวลา	4.60	0.49	มากที่สุด
25. เมื่อมีกิจกรรมในชั้นเรียน นักศึกษาได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามเวลาที่ได้กำหนดไว้	4.72	0.50	มากที่สุด
26. นักศึกษาร่วมปรึกษางานกับเพื่อนตรงตามเวลาที่ได้นัดหมายกันไว้	4.40	0.61	มาก
รวม	4.49	0.25	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
6. ความตั้งใจปฏิบัติงาน			
27. นักศึกษาริบลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็ม ความสามารถ	4.46	0.50	มาก
28. นักศึกษาพยายามคิดสร้างสรรค์ในงานที่ได้รับมอบหมายอย่าง เต็มที่	4.47	0.52	มาก
29. นักศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ โดยไม่ ผัดวันประกันพรุ่ง	4.29	0.58	มาก
30. นักศึกษามีการติดตามงานร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม	4.53	0.55	มากที่สุด
31. นักศึกษาไม่ได้ตรวจสอบในงานที่ได้รับมอบหมายก่อนส่งอาจารย์	4.29	0.5	มาก
32. นักศึกษามีการติดตามงานภายหลังจากแก้ไขแล้ว	4.63	0.49	มากที่สุด
33. นักศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามจุดประสงค์ของ งานนั้น	4.33	0.5	มาก
34. นักศึกษามีความภาคภูมิใจในผลงาน เมื่อทำงานเสร็จ	4.64	0.57	มากที่สุด
รวม	4.48	0.19	มาก
รวมด้านคุณลักษณะ	4.38	0.16	มาก
ด้านคุณธรรม (ความมีจิตอาสา)			
7. การมีส่วนร่วมกับสังคม			
35. นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม	4.50	0.55	มาก
36. นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมหรือ โครงการ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม	4.42	0.50	มาก
37. นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับโรงเรียน และชุมชน	4.35	0.67	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ พฤติกรรม
38. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรม คณะ มหาวิทยาลัย ตาม ความสามารถ	4.06	0.43	มาก
39. นักศึกษาได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนและชุมชน	4.23	0.59	มาก
รวม	4.31	0.31	มาก
8. การช่วยเหลือผู้อื่น			
40. เมื่อเพื่อนมีปัญหาทางการเรียนหรือการทำงาน นักศึกษาเสนอ ตัวให้คำแนะนำเพื่อนด้วยความเต็มใจ	4.44	0.58	มาก
41. เมื่อนักศึกษาพบข้อผิดพลาดในการทำงานของเพื่อน นักศึกษา ได้แนะนำปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานนั้นดีขึ้น	4.15	0.50	มาก
42. เมื่อมีกิจกรรมดี ๆ และเป็นประโยชน์ นักศึกษาได้แนะนำให้ เพื่อนได้ทราบหรือชักชวนให้ร่วมกิจกรรม	4.50	0.51	มาก
43. เมื่อเห็นผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ จะช่วยเหลือตามกำลัง ความสามารถ	4.46	0.58	มาก
44. นักศึกษาช่วยจัดการหรือบริการในชั้นเรียน เช่น ปิดเปิดไฟ จัด เก้าอี้หรือโต๊ะ เป็นต้น	4.42	0.65	มาก
45. นักศึกษาช่วยบริการเพื่อน ด้วยความเต็มใจ เช่น ถูของ รับ-ส่ง เพื่อน เป็นต้น	4.27	0.71	มาก
รวม	4.37	0.24	มาก
9. ความเสียสละ			
46. นักศึกษาเสนอตัวในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับ โปรแกรม คณะ หรือมหาวิทยาลัย	4.60	0.57	มากที่สุด
47. เมื่อมีเวลาว่างนักศึกษอาสาสมัครในการช่วยเหลืองานของ โปรแกรม คณะหรือมหาวิทยาลัย	4.48	0.50	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับพฤติกรรม
48. นักศึกษาใช้เวลาในการอธิบายเกี่ยวกับการเรียนหรืองานให้เพื่อน เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ	4.35	0.67	มาก
49. นักศึกษาใช้แรงกายในการทำกิจกรรมของโปรแกรม คณะมหาวิทยาลัย หรือชุมชน เช่น ยกของ จัดอุปกรณ์ เป็นต้น	4.27	0.61	มาก
รวม	4.43	0.28	มาก
10. ความมุ่งมั่นพัฒนา			
50. นักศึกษาสนใจปัญหาติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	4.54	0.54	มากที่สุด
51. นักศึกษาใส่ใจ ห่วงใยเพื่อน เมื่อพบเห็นว่าเพื่อนมีปัญหาหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	4.38	0.49	มาก
52. นักศึกษาได้พูดคุยปัญหาทางสังคมกับเพื่อน	4.31	0.55	มาก
53. นักศึกษาชักชวนให้เพื่อนและผู้อื่นในสังคมได้ช่วยกันทำกิจกรรมพัฒนาสังคม	4.29	0.62	มาก
54. นักศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรม องค์กร หรือหน่วยงานที่มุ่งพัฒนาสังคม	4.11	0.56	มาก
รวม	4.33	0.24	มาก
รวมด้านคุณธรรม	4.36	0.13	มาก
รวมทุกด้าน	4.42	0.09	มาก

จากตารางที่ 2 นักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีทักษะทางสังคม ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.12$) รองลงมา คือ

ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.16$) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.13$)

ทั้งนี้ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการประเมินทางเลือกร่วมกัน ($\mu = 4.59, \sigma = 0.26$) ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความตรงต่อเวลา ($\mu = 4.49, \sigma = 0.25$) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความเสียสละ ($\mu = 4.43, \sigma = 0.28$)

นอกจากนี้ยังมีผลจากการสังเกต ดังนี้

1. ด้านความสามารถ ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักศึกษาได้ร่วมกันการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้เมื่อมอบหมายงานโดยให้นักศึกษาร่วมกันทำโครงการในการศึกษาสำรวจ ในแต่ละกลุ่มได้มีการกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทร่วมกันในประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับ และได้มีการช่วยกันหาข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งแต่ละกลุ่มเมื่อได้ประเด็นที่ชัดเจนก็จะร่วมกันกำหนดชื่อเรื่องโครงการการสำรวจ มาหลายชื่อและร่วมกันสรุป จนได้ชื่อที่ลงมติดังนี้ แต่ในบางกลุ่มยังมีความลังเลในชื่อกลุ่ม อาจารย์จึงให้เวลาในการคิดทบทวน ซึ่งบางกลุ่มได้มีการเปลี่ยนหัวข้อที่ศึกษา ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน ได้ร่วมกันเสนอวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ การสัมภาษณ์ การลงพื้นที่สำรวจ การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต และนำข้อมูลมารวบรวมร่วมกันจากการสังเกตนักศึกษาเมื่อได้ข้อมูลมานำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และมีการตัดสินใจในการใช้ข้อมูลที่ร่วมกันลงมติที่เหมาะสมที่สุด และเมื่อบางกลุ่มไม่สามารถเลือกข้อมูลได้ มักจะมาปรึกษาขอคำแนะนำอาจารย์ ซึ่งนักศึกษาจะนำข้อแนะนำไปเสนอในกลุ่มและร่วมกันประเมินทางเลือกร่วมกันอีกครั้ง

2. ด้านคุณลักษณะ นักศึกษาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ มีลักษณะเดิมของความกล้าแสดงความคิดเห็น แต่ในเรื่องของความรับผิดชอบ เช่นในการเข้าชั้นเรียนมักจะมีปัญหาล่าช้าในช่วยต้นเทอม ทั้งนี้อาจารย์จึงใช้ระบบกลุ่มตามกลุ่มโครงการเป็นหลักและมักให้การเสริมแรง ทำให้ระหว่างเทอมมีปัญหาเรื่องการตรงต่อค่อนข้างน้อยมาก และท้ายเทอมไม่พบปัญหานี้ ส่วนเรื่องของความเพียรพยายามและตั้งใจปฏิบัติ พบว่า บางกลุ่มมีความพยายามและตั้งใจเป็นอย่างมาก ไม่เพียงแต่ร่วมกันทำโครงการตามที่ได้รับมอบหมาย แต่เป็นการทำเพื่อทำให้ตนเองได้รับความรู้ใหม่ ๆ และอยากให้เพื่อน ๆ ในชั้นเรียนได้รับความรู้และประโยชน์จากการโครงการตนเองเมื่อมีการจัดสัมมนาในชั้นเรียน มีความพยายามออกแบบกิจกรรมในการสัมมนาที่น่าสนใจและได้ประโยชน์

3. ด้านคุณธรรม นักศึกษาสังคมศึกษามักจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมในการสร้างประโยชน์กับสังคม อาทิ ค่าย ต่าง ๆ แต่อาจจะไม่ได้ร่วมกันทุกคน แต่จากการสังเกตในชั้นเรียนจะเห็นว่าบางคนได้มีส่วนร่วมกับสังคมในพื้นที่ที่กลุ่มตนเองไปศึกษา ทั้งการติดต่อประสานงานขอข้อมูลซึ่งอาจมีปัญหาบ้าง แต่นักศึกษาบอกว่าถือเป็นการเรียนรู้ นักศึกษาทุกคนจะมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ นักศึกษาได้รับบทบาทหน้าที่ในเรื่องนั้น ๆ สามารถรับผิดชอบงาน มีความเสียสละ และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม โดยสังเกตได้จากในการทำโครงการงานการลงพื้นที่หรือกิจกรรมบางอย่าง นักศึกษาที่รับผิดชอบหลักไม่สามารถปฏิบัติได้ เพื่อน ๆ ในกลุ่มจะช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ทำให้เห็นถึงความมุ่งมั่นพัฒนาที่อยากให้ออกมาประสบความสำเร็จ

โดยภาพรวมแล้วจากการสังเกตพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านนี้ นักศึกษาสังคมศึกษาได้มีพัฒนาการเป็น อย่างดี โดยเฉพาะที่เห็นชัดเจนมากในเรื่องของการตรงต่อเวลาและการช่วยเหลือกัน และในบาง ปัญหาที่เกิดขึ้น นักศึกษาจะมาแจ้งและขอคำปรึกษาเสมอ จึงได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาและเรียนรู้ไป ด้วยกัน ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ตารางที่ 3 แสดงผลความคิดเห็นของนักศึกษาครูสังคมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และมี ขั้นตอนการเรียนรู้ที่เป็นระบบชัดเจน	4.60	0.54	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีผู้สอนคอยชี้แนะและให้ คำปรึกษาอย่างเหมาะสม	4.53	0.55	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วน ร่วม ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น	4.74	0.44	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการทำงาน เป็นทีมและสร้างความร่วมมือระหว่างกัน	4.68	0.47	มากที่สุด

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักศึกษาสะท้อนผล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน	4.70	0.46	มากที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความ รับผิดชอบ	4.47	0.50	มาก
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความ เพียรพยายามและความตั้งใจในการทำงาน	4.45	0.58	มาก
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มี ส่วนร่วมในการประเมิณงานต่าง ๆ	4.57	0.58	มากที่สุด
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษา วางแผนอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามี ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน	4.55	0.50	มากที่สุด
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีจิต อาสา ช่วยเหลือ และเสียสละ	4.66	0.48	มาก
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมี ความสนุกสนานกับการเรียน	4.62	0.53	มากที่สุด
13. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษารับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	4.47	0.50	มาก
14. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้นักศึกษาได้ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้	4.53	0.50	มากที่สุด
15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลง มือปฏิบัติจริง	4.62	0.49	มากที่สุด
16. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความ เข้าใจในสภาพและปัญหาของสังคมไทย	4.36	0.61	มาก
17. นักศึกษาได้ร่วมสะท้อนคิดงานตนเองและร่วม ประเมินงานของเพื่อนอย่างสร้างสรรค์	4.55	0.50	มากที่สุด
18. นักศึกษามีความพึงพอใจและภูมิใจกับผลงานของ ตนเอง	4.53	0.55	มากที่สุด

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับความ คิดเห็น
19. นักศึกษาเห็นว่าความรู้จากการเรียนเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง	4.64	0.49	มากที่สุด
20. นักศึกษาเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีทักษะทางสังคมและ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น	4.57	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 นักศึกษาครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
โครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาโดยรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.24$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักศึกษาสะท้อนผลและ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$) และการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมและสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีการสรุปผลวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยเพื่อ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา 2. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา 3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ศึกษาในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 48 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. โครงการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ 2. แบบประเมินทักษะทางสังคม 3. แบบสังเกตเกี่ยวกับทักษะทางสังคม 4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ในรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา พบว่า มีลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ มี 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ 2.2 วางแผน 2.3 ดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน 3.2

การนำเสนอข้อมูล 3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ 3.4 วัดและประเมินผล จากการประเมินความเหมาะสม พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD=0.14$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 รายการ คือ รายการที่ 1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน รายการที่ 6 มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ รายการที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาให้มีทักษะทางสังคม เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, $SD=0.00$) รองลงมา มี 12 รายการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากันทุกรายการ ($\bar{X} = 4.67$, $SD=0.58$) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. นักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษามีทักษะทางสังคม ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจรรย์ญาณ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.12$) รองลงมา คือ ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.16$) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.13$)

ทั้งนี้ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจรรย์ญาณ) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการประเมินทางเลือกร่วมกัน ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.26$) ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือความตรงต่อเวลา ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.25$) และด้านคุณธรรม (จิตอาสา) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือความเสียสละ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.28$)

3. นักศึกษาครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.24$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักศึกษาสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมและสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ในรายวิชา SOE 3905 สังคมศึกษา พบว่า มีลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ มี 3 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ 2.2 วางแผน 2.3 ดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน 3.2 การนำเสนอข้อมูล 3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ 3.4 วัดและประเมินผล ซึ่งการบูรณาการการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพทำให้ได้ขั้นตอนการสอนที่มีการเสริมต่อศักยภาพ อันช่วยให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ดี ดังที่ Kokotsaki, Menzies และ Wiggins (2016) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จในการนำการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานไปใช้ ได้แก่ การที่ครูในการใช้การเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

และจากการประเมินความเหมาะสม พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD=0.14$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ แนวคิดการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาครู และศึกษาและวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาจากคู่มือหลักสูตรและโครงการสอน ในรายวิชา SOE 3905 สังคมศึกษา แล้วพิจารณาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ อีกทั้งมีการวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มผู้เรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา บทเรียน และวิเคราะห์กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพของที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเอื้อต่อการพัฒนาทักษะทางสังคม อีกทั้งมีการออกแบบขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพให้สอดคล้องกับบริบทกลุ่มนักศึกษา และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาในแต่ละเรื่อง

ทั้งนี้รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีระดับความเหมาะสมมากที่สุดเท่ากัน 3 รายการ ($\bar{X} = 5.00$, $SD=0.00$) คือ รายการที่ 1 มีการระบุวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน อาจเนื่องจากการมีเป้าหมายที่ชัดเจนทำให้มีเอื้อต่อการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังที่ Seidel, Rimmel และ Prenzel (2005) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความชัดเจนและความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบของเป้าหมายการเรียนรู้ในบทเรียนซึ่งทำหน้าที่เป็นการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีความชัดเจนและการออกแบบบทเรียนที่มี

ความสอดคล้องกัน โดยเป็นกลไกสนับสนุนการเรียนรู้ที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ในรายการที่ 6 มีกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยและมีความเหมาะสมมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ได้มีการศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักศึกษาครูสังคมศึกษาและจากประสบการณ์ของผู้วิจัย และได้มีการวิเคราะห์ประเภทของโครงงานที่เหมาะสมกับบริบทนักศึกษาและรายวิชา โดยเป็นโครงงานประเภทสำรวจข้อมูล และในรายการที่ 13 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาให้มีทักษะทางสังคม มีค่าเฉลี่ยและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางพัฒนาทักษะทักษะที่สามารถนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ โดยมีการวิเคราะห์ว่าในแต่ละขั้นตอนสามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมด้านย่อยใดได้บ้าง ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมได้เป็นอย่างดี

2. ทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่พบว่า มีพฤติกรรมทักษะทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.09$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้พัฒนา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่ครบถ้วนและสัมพันธ์ โดยเฉพาะการมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมทักษะทางสังคมและมีกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.12$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ ซึ่งสามารถเห็นได้จากขั้นตอนย่อย การพิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ที่มีการเสริมต่อศักยภาพ โดยอาจารย์ให้แนวทาง เกณฑ์และคำแนะนำในการเลือกหัวข้อ ซึ่งนักศึกษาได้มีการฝึกการตัดสินใจร่วมกันโดยใช้เหตุผล หรือในขั้นตอนย่อย การวางแผนโครงงาน ที่อาจารย์จะมีการให้ตัวอย่างการเขียนแผนดำเนินโครงงาน นักศึกษาจะได้ร่วมกันวิเคราะห์ตัดสินใจในการเลือกวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล และในขั้นตอนการร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ ที่อาจารย์ได้ใช้คำถามเชิงคิดวิเคราะห์ นักศึกษาจะมีการแลกเปลี่ยน สรุปความรู้และตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nawangsari, N. S., Pujiastuti, P., & Gularso, D. (2022) ที่พบว่า นักศึกษาสาขาการศึกษาประถมศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สามารถช่วยยกระดับความสามารถในการวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการตัดสินใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเชษฐ ศรีบุญยงค์ (2564) ที่จัดการเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเสริมต่อการ

เรียนรู้ให้กับนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาหรือโจทย์ของโครงการได้ดี วิธีการในการแก้ปัญหาได้ดีพอสมควร ในการเขียนโครงร่างงานวิจัย พบว่า นักศึกษามีการเขียนโครงร่างงานวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการค้นคว้าเอกสารอ้างอิงได้ค่อนข้างดี รู้จักหาและเลือกใช้แหล่งข้อมูลในการอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม

ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.16$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากได้มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและมีการเสริมต่อศักยภาพ ดังเช่นในขั้นตอนย่อย การกำหนดบทบาทหน้าที่ ที่อาจารย์จะมีการแนะนำขอบเขตของบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ โดยนักศึกษาจะได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และในขั้นตอนย่อย การดำเนินการ นักศึกษาจะต้องมีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง หรือในการเข้าชั้นเรียนที่จะต้องมีการรายงานความก้าวหน้าของโครงการรายกลุ่มร่วมกันทุกคน ดังนั้นกลุ่มใดมาครบอย่างพร้อมเพรียงทำให้สามารถนำเสนอความก้าวหน้าของงานกลุ่มได้อย่างความราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phinla, W., Phinla, W., & Mahapoonyanont, N. (2025) ที่ได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน สังคมศึกษาที่บูรณาการแนวความคิดการเรียนรู้ฐานชุมชน (Community-Based Learning) และการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านวินัยและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพบว่า นักเรียนมีการส่งเสริมการมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ และความสำเร็จทางการเรียน ผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกที่เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

ในด้านคุณธรรม (จิตอาสา) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.13$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและมีการเสริมต่อศักยภาพ ซึ่งในการขั้นตอนย่อย การวางแผนและขั้นตอนย่อยการดำเนินการ นักศึกษาแต่ละกลุ่มได้ช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้การใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่ถือว่าเป็นการเรียนรู้เชิงรุกที่ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมและปฏิบัติเป็นหลักที่ได้มีส่วนร่วมทั้งกับเพื่อนในกลุ่ม กับอาจารย์และในพื้นที่ที่ได้ทำศึกษาค้นคว้าในโครงการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ คารมปราษฎ์ คล้ายแก้ว และพิชชาดา ประสทธิโชค (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี ที่เสนอผลการศึกษาว่า การสอนคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนระดับปริญญาตรี มีวิธีการจัดการเรียนรู้หลายวิธีประกอบด้วย การบรรยายแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกและการทำกิจกรรมเพื่อสังคม นอกจากนี้ในการเสริมต่อศักยภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมเรื่องคุณธรรมทั้งการเสียสละ ช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีเนื่องจากผู้ที่เสริมต่อศักยภาพไม่ใช่แค่เพียงอาจารย์ผู้สอน แต่ยังเป็นการให้เพื่อนนักศึกษาที่มีความสามารถหรือมีประสบการณ์มากกว่าเป็นผู้ช่วยเหลือ

3. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.24$) โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.44$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและมีการเสริมต่อศักยภาพที่เน้นการมีส่วนร่วมทั้งร่วมกับเพื่อนนักศึกษา อาจารย์ และสังคมที่เกี่ยวข้อง ในทุกขั้นตอน อาทิ ขั้นตอนย่อย การพิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ทุกคนในกลุ่มจะร่วมกันเสนอข้อมูลและประสบการณ์ของตนเองได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ ศรีบุญยงค์ (2564) ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มดี มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น มีการตอบคำถามและตั้งคำถามดี และมีส่วนร่วมในการอภิปรายตีรองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักศึกษาสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและมีการเสริมต่อศักยภาพ โดยมีขั้นตอนย่อยสำคัญ คือ มีการร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ ที่มีกิจกรรมในการให้นักศึกษาได้สะท้อนผลถึงสิ่งที่เป็นความรู้ที่รู้อยู่แล้ว ที่ไม่เคยรู้ และได้มาซึ่งข้อมูลที่ได้เคยรู้ และประโยชน์ของข้อมูลที่ได้ โดยอาจารย์จะใช้คำถามเชิงคิดวิเคราะห์ และมีการเปิดพื้นที่ให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนวิพากษ์อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ยังมีการให้นักศึกษารายงานผลความก้าวหน้าเป็นระยะเพื่อติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของงานและปัญหาที่พบ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม อันนำไปสู่การพัฒนาโครงการต่อไป

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมและสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและมีการเสริมต่อศักยภาพ ที่มีการใช้กระบวนการกลุ่มในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ ดังนั้นจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันในกลุ่มของตนเอง ซึ่งในการดำเนินการแบ่งกลุ่มมาจากการลงความเห็นของนักศึกษา โดยอาจารย์จะให้ข้อแนะนำในการแบ่งกลุ่มและยกตัวอย่างข้อสังเกตหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งนักศึกษาลงความเห็นว่าจะแบ่งกลุ่มตามความสนใจ และจากทุกขั้นตอนได้ให้นักศึกษาดำเนินงานในระบบกลุ่ม ทั้งในขั้นตอนหลักของการเริ่มต้นโครงงาน (ขั้นตอนย่อยกระตุ้นการสร้างประเด็น พิจารณาและการเลือกประเด็นที่ศึกษา) ขั้นตอนปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน (ขั้นตอนย่อย การกำหนดบทบาทหน้าที่ การวางแผน และการดำเนินการ) และขั้นสรุปโครงงาน (การวิเคราะห์ การสรุปและอภิปรายผลร่วมกัน การนำเสนอข้อมูล การร่วมกัน

อภิปรายสรุปองค์ความรู้ และวัดและประเมินผล) ทำให้นักศึกษาได้ร่วมกันทำงานเป็นทีมและสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพล แสนบุญส่ง และสมคิด แซ่หลี่ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเรียนการสอนแบบผสมผสาน การเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน ผลงานสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ ที่มีขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน มีชั้นย่อย คือ 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ 2.2 วางแผน 2.3 การดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน 3.2. การนำเสนอข้อมูล 3.3. ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ 3.4. วัดและประเมินผล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ในสาขาหรือ ระดับชั้นหรือวิชา อื่นได้ โดยให้พิจารณาบริบทของผู้เรียน รายวิชาและสภาพแวดล้อม ความพร้อมของสถานศึกษาเป็นหลัก ซึ่งในทุกขั้นตอน ผู้สอนต้องมีความเข้าใจในกระบวนการ ให้ความสำคัญ ใส่ใจผู้เรียน และติดตามความก้าวหน้าอย่างทั่วถึง

2. จากผลเกี่ยวกับทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ที่พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมทักษะทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสามารถนำแนวคิดดังกล่าวนี้ไปประยุกต์ใช้ได้ แต่มีข้อสังเกตในการนำไปใช้ คือผู้สอนต้องพิจารณา วิเคราะห์และนิยามขอบเขตของทักษะทางสังคมของกลุ่มผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะนั้นให้ชัดเจน เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียนนั้น เช่น กิจกรรม เนื้อหา ตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาที่เหมาะสม เป็นต้น

3. จากความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นในรายวิชาที่เน้นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วม การตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น สามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพไปประยุกต์ใช้ได้ แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาถึงบริบทผู้เรียนเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพในระดับการศึกษา รายวิชา หรือระดับชั้นอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพร่วมกับ หรือนวัตกรรมสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
4. ควรมีการศึกษาการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดรู้ หรือสมรรถนะต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กมล แสงทองศรีกมล. (2550). *เลี้ยงลูกให้เก่ง ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ด้วย S.Q.* นิตยสารแม่และเด็ก, 31(428), 96-97
- กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว และพิชชาดา ประสิทธิ์โชค. (2564). แนวทางการจัดการเรียนรู้ เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*, 11(1), 211-220.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2544). *คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *ทักษะทางสังคม ใครว่าไม่สำคัญ*. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.oknation.net/blog/kriengsak/2008/06/10/entry-2> (10 ตุลาคม 2567).
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ ศรีบุญยงค์. (2564). การเรียนการสอนโดยผู้เรียนใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการใช้ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการเสริมต่อการเรียนรู้. *วารสารสังคมศาสตร์*, 10(1), 57-65.
- สุขุมาล เกษมสุข (2535). *การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทร สิ้นพานนท์. (2560). *ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุตาพร ปัญญาพฤษและเสริมศรี ไชยสร. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด คอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ*. 9 (12): 15-26.
- วัชร เล่าเรียนดี ประณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). *กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- ศิริรัตน์ เวียงพระปรก. (2546). *ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมการ กระจำค่านิยมที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ดาราสมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. การศึกษา (จิตวิทยาการแนะแนว). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *สร้าง EQ ให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.

- อุษณีย์ โพธิสุข. (2542). *E.Q. ปัญญาหน้าของมนุษย์ชาติ*. กรุงเทพฯ: แพลมิลี่ไตรีค จำกัด.
- Eggen, Paul D. & Kauchak, Donald P. (1997). *Educational Psychology: Windows on Classrooms*. 3rd ed. Singapore; Upper Saddle River, N.J. : Merrill.
- Gewertz, Catherine. (2007). ‘Soft Skills’ in Big Demand: Interest in Teaching Students Habits of Mind for Success in Life is on the Rise. *Education Week*, 26(40): 25-27.
- Horth, D. and D. Buchner. (2009). *Innovation Leadership: How to use innovation to lead effectively, work collaboratively and drive results*. London: Center for Creative Leadership.
- Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). *Project-based learning: A review of the literature*. *Improving Schools*, 19(3), 267–277. <https://doi.org/10.1177/1365480216659733>
- McKenzie, Jamie. (1999). Scaffolding for Success. *The Educational Technology Journal* December Volume 9, Issue 4. Cited in: <http://fno.org/dec99/scaffold.html>
- McGuire, James, & Priestley. Philip. (1981). *Life after school: a social skills curriculum*. Oxford: Pergamon Press.
- McLeod, S.A. (2007). *Vygotsky's Theory of Social Development*. [Online]. Available: <http://www.simplypsychology.org/vygotsky.html> (20 December 2024).
- Nawangarsi, N. S., Pujiastuti, P., & Gularso, D. (2022). The effect of project-based learning model on PGSD students' critical thinking skill. *Jurnal Prima Edukasia*, 10(1), 1–9. <https://doi.org/10.21831/jpe.v10i1.41565>
- Oldfather, P., Wesr, J., White, J. & Wilmarth, J. (1999). *Learning through children's eyes: Social constructivism and the desire to learn*. Washington: American Psychological Association.
- Phinla, W., Phinla, W., & Mahapoonyanont, N. (2025). Development of a community-based social studies learning model combined with project-based learning to promote disciplined behavior and responsibility for learning among primary school students in a small school. *International Journal of Innovative Research and Scientific Studies*, 8(3), 3603-3614.

- Seidel, T., Rimmele, R., & Prenzel, M. (2005). *Clarity and coherence of lesson goals as a scaffold for student learning*. *Learning and Instruction*, 15(6), 539–556.
<https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2005.08.004>
- Weiss, D. S. and Legrand, C. P. (2011). *Innovation Intelligence: The Art and Practice of Leading Sustainable Innovation in Your Organization*. Ontario: John Wiley and Sons.
- Westwood, Peter S.. (2003). *Commonsense Methods for Children with Special Educational Needs: Strategies for the Regular Classroom*. 4th edition. London: Routledge.
- Wood, D.; Bruner, J. & Ross, G. (1976). The Role of Tutoring in Problem-Solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(2): 89-100.
- Raymond, E. (2000). *Cognitive Characteristics: Learners with Mild Disabilities*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon, A Pearson Education Company.
- Vygotsky, Lev Semyonovich. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press. [Online]. Available: <http://generative.edb.utexas.edu/classes/knl2008sum2/eweekly/vygotsky1978.pdf> (20 December 2024).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์ ดร.อนุชิต วัฒนพร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนสังคมศึกษา
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. อาจารย์ ดร.สุทธาสินี ศรีวิชัย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่ ๖๑๐๑/๒๕๖๘
เรื่อง แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤษ และทีมวิจัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ และคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ ๕๓๑๔/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.ต้องรัก จิตรบรรเทา
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช
๓. อาจารย์ ดร.อนุชิต วัฒนาวร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ทองอ่อน)
คณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาคผนวก ข

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)
และโครงการสอน (Course Syllabus)

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies)
2. จำนวนหน่วยกิต 3 หน่วยกิต 3(2-2-5)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา วิชาเอกบังคับ
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร ปัญญาพฤกษ์ คณะครุศาสตร์
5. ภาคการศึกษา/ ชั้นปีที่เรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 นักศึกษาปี 4
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre- requisite) ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) ไม่มี
8. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด 1 ตุลาคม 2568

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของการสัมมนา (อภิปราย-แผนผังกราฟิก)
2. สามารถอภิปรายสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรมของประเทศไทยในปัจจุบันได้ (แบ่งกลุ่มอภิปรายสภาพในแต่ละด้านในรูปแบบของการสัมมนาแบบย่อ/
Baby seminar)
3. ศึกษาประเด็นสภาพปัญหาทางการเรียนการสอนสังคมศึกษา และสามารถวิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้ (แบ่งกลุ่มให้ไปศึกษาปัญหา-แนวทางพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน)
4. สามารถนำเสนอข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในรูปแบบของการจัดสัมมนาได้ (จัดการสัมมนาแบบจำลองสถานการณ์และการจัดสัมมนาเต็มรูปแบบ)
5. มีทักษะทางสังคมที่เป็นการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ และ มีจิตอาสา

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

1. เพื่อปรับปรุงเนื้อหาและบทเรียนให้มีความกระชับ สามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายอย่างชัดเจนตามจุดมุ่งหมายของรายวิชาที่กำหนดไว้
2. เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนจากศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. เพื่อสร้างกิจกรรมที่มีความหลากหลายอันนำไปสู่ประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน
4. เพื่อปรับพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการจัดสัมมนาทางสังคมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อสร้างเสริมเจตคติที่ดีสำหรับนักศึกษาครูให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาสัมมนาสังคมศึกษาในฐานะที่เป็นรายวิชาที่นำไปสู่การเป็นนักศึกษาครูที่มีคุณภาพ
6. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานในการนำความรู้ในการจัดสัมมนา ไปใช้ในการปฏิบัติจริงในวิชาชีพ และพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับวิชาชีพครูยุคใหม่

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา ศึกษาและอภิปรายสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรม โดยนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ศึกษากรณีศึกษา วิเคราะห์แก้ปัญหา รวมถึงบูรณาการสาขาทางสังคมศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ตามแนวคิด หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนการศึกษาของชาติ และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน			
2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ / งานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง
32 บรรยายในชั้นเรียน	-	32 - ฝึกปฏิบัติใน ห้องเรียน - ฝึกปฏิบัตินอกสถานที่ในแหล่งเรียนรู้	80 การศึกษาด้วยตนเอง 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำวิชา ประกาศตารางเวลาให้คำปรึกษาในห้องเรียน ในเอกสารโครงการสอนที่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มตามความต้องการ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือมากกว่าในรายที่ต้องการ			

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

มีความกล้าหาญและแสดงออกทางคุณธรรมจริยธรรม มีจิตอาสา มีส่วนร่วมกับสังคม ช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละและมุ่งมั่นพัฒนา สามารถวินิจฉัย จัดการและคิดแก้ปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมด้วยความถูกต้องเหมาะสมกับสังคม การทำงานและสภาพแวดล้อม โดยอาศัยหลักการ เหตุผลและใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ความรู้สึกของผู้อื่นและประโยชน์ของสังคมส่วนรวม มีจิตสำนึกในการธำรงความโปร่งใสของสังคมและประเทศชาติ ต่อด้านการทุจริตคอร์รัปชันและความไม่ถูกต้อง ไม่ใช่ข้อมูลบิดเบือน หรือการลอกเลียนผลงาน

1.2 วิธีการสอน

การเรียนการสอนได้ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนการสอนโดยสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเองและสังคม
- 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา โดยมีประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ ให้ได้พิจารณาอภิปรายร่วมกันอันเป็นการรับฟัง การให้เกิดความคิดเห็นของเพื่อนนักศึกษา
- 3) มีการให้ศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งนี้ทุกคนในกลุ่มจะได้มีการช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน
- 4) การเพิ่มความยากในงานให้กลุ่ม โดยอาจารย์และนักศึกษาจะต้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 5) มีการเน้นการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกันการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการช่วยเหลือนักศึกษาและสร้างกำลังใจที่ดีให้กับนักศึกษา

6) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งนักศึกษาได้มีการอภิปราย ซักถามซึ่งกันและกัน
1.3 วิธีการประเมินผล 1) การสังเกตพฤติกรรมในการทำงานกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน 2) การสังเกตพฤติกรรมในการช่วยเหลือผู้อื่น ความเสียสละ และความมุ่งมั่นพัฒนา

2. ความรู้ 2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรม โดยนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ศึกษากรณีศึกษา วิเคราะห์แก้ปัญหา รวมถึงบูรณาการสาขาทางสังคมศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ตามแนวคิด หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนการศึกษาของชาติ และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน
2.2 วิธีการสอน การเรียนการสอนได้ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมความรู้ดังนี้ 1) มีการตรวจสอบความเข้าใจและความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนโดยใช้คำถาม หรือให้ผู้เรียนได้เขียนแสดงความรู้ ทักษะที่ตนมี 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่ม/การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา โดยมีประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ ให้ได้คิดพิจารณาร่วมกัน 3) มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุและบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ

4) มีการเน้นการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกันการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) และมีการสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

5) มีการเพิ่มศักยภาพความรู้ของนักศึกษา โดยอาจารย์จะเพิ่มความซับซ้อนในงานจากการพิจารณาต่อเรื่องอย่างมีเหตุผลร่วมกันระหว่างนักศึกษาในกลุ่มและกับอาจารย์

6) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง

7) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้มีการอภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน

8) เน้นการสร้างความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาได้แสดงถึงการนำไปใช้ประยุกต์หรือแก้ปัญหา โดยให้ได้มีการเขียนแผนผังความคิด ทำใบงาน หรือทำแบบทดสอบ

2.3 การประเมินผล

- 1) การตอบคำถามด้วยวาจาหรือการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน
- 2) การทำแบบทดสอบ
- 3) การนำเสนอสร้างสรรค์ผลงาน ใบงานหรือใบกิจกรรมใน
- 4) การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

คิด ค้นหา วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และประเมินข้อมูล สื่อ สารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างรู้เท่าทัน เป็นพลเมืองตื่นรู้ มีสำนึกสากล สามารถเผชิญและก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล เทคโนโลยีข้ามแพลตฟอร์ม (Platform) และโลกอนาคต นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและวินิจฉัยแก้ปัญหาและพัฒนางานได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึง

ความรู้ หลักการทางทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ค่านิยม แนวคิด นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ บรรทัดฐานทางสังคมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
3.2 วิธีการสอน การเรียนการสอนได้ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมทักษะทางปัญญาดังนี้ 1) มีการตรวจสอบความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การวิเคราะห์และการประเมินข้อมูลจากการถามคำถามหรือการให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยให้แต่ละกลุ่มได้กำหนดประเด็นหรือปัญหาาร่วมกัน 3) การให้นักศึกษาได้พิจารณาประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ แล้วตัดสินใจคำตอบหรือข้อค้นพบ 4) มีการศึกษาค้นคว้าที่นักศึกษาจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุและบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ อันก่อให้เกิดการครุ่นคิด ให้ได้พิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ 5) มีการเน้นการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) มีการสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาได้เลือกหรือตัดสินใจในข้อมูลที่น่ามาใช้ในการงานต่าง ๆ 6) ให้นักศึกษาได้มีการเพิ่มศักยภาพ (Scaffolding) โดยอาจารย์จะเพิ่มความยากในงานจากการพิจารณาต่อรองอย่างมีเหตุผลร่วมกันระหว่างนักศึกษาในกลุ่มและกับอาจารย์ 7) มีการให้คำแนะนำหรือข้อคิดเห็น (Coaching) สำหรับนักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาคิดตัดสินใจ 8) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้อภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน
3.3 วิธีการประเมินผล 1) การตอบคำถามด้วยวาจาในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ 2) การสังเกตพฤติกรรมในการกำหนดประเด็นหรือปัญหา การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินทางเลือกของนักศึกษา

- 3) การนำเสนอสร้างสรรค์ผลงาน ใบงานหรือใบกิจกรรม
- 4) การประเมินการศึกษาค้นคว้า/วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

มีภาวะผู้นำทางวิชาการและวิชาชีพ มีความเข้มแข็งและกล้าหาญทางจริยธรรม สามารถ

ชี้นำและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนและสังคมอย่างสร้างสรรค์

4.2 วิธีการสอน

การเรียนการสอนได้ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบดังนี้

- 1) มีการตรวจสอบความสามารถของนักศึกษาในการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบจากการถามคำถาม หรือยกสถานการณ์ให้พิจารณาตอบ
- 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่ม การเรียนแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติการเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา ทั้งนี้ให้นักศึกษาระบุบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง
- 3) มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน
- 4) การเน้นการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกันการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) และมีการสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
- 5) ให้นักศึกษาได้มีการเพิ่มศักยภาพ โดยอาจารย์จะเพิ่มความยากในงาน อันนำไปสู่ความตั้งใจปฏิบัติงาน ความเพียรพยายามของทุกคนในกลุ่ม

6) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เห็นความตั้งใจ ความพยายาม 7) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานตามเวลาที่กำหนดไว้ และได้มีการอภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน 8) การจัดกิจกรรมทางการสอนร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมทางความคิดหรือการปฏิบัติร่วมกัน เช่น มีการตอบคำถามก่อนตรวจสอบรายชื่อ มีการเสนอความเห็นในการเรียนการสอน เป็นต้น 9) การให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นระหว่างกันแบบสะท้อนกลับ (Reflective Thinking)
4.3 วิธีการประเมินผล 1) การตรวจสอบรายชื่อการเข้าเรียน 2) การนำเสนอผลงานหรือการส่งงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3) การสังเกตพฤติกรรมในการแสดงออกร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ และความรับผิดชอบ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา สื่อสารกับเพื่อน อาจารย์ บุคคลในชุมชนและสังคมและผู้เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถเลือกใช้การสื่อสารทางวาจา การเขียนหรือการนำเสนอด้วยรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารหรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสม
5.2 วิธีการสอน การเรียนการสอนได้ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

1) จัดกิจกรรมที่นักศึกษาได้แสดงผลงาน โดยทางวาจาและการเขียน เช่น การนำเสนอผลงานในรูปแบบของรายงาน การนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน หรือการตอบคำถาม การอภิปรายร่วมกัน 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลระหว่างเพื่อนภายในกลุ่มและกับอาจารย์ 3) มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่เป็นแหล่งความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเน้นถึงการค้นคว้าข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ 4) มีการให้คำแนะนำปรึกษานักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และให้นักศึกษาส่งงานผ่านทาง Google Classroom 5) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สร้างสรรค์งานและนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
5.3 วิธีการประเมินผล 1) พิจารณาผลงาน และการนำเสนอผลงานทางวาจาและการเขียน รวมถึงการนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี 2) การสังเกตพฤติกรรมการตอบคำถามหรือการอภิปรายในชั้นเรียน

6. ทักษะการจัดการเรียนรู้ 6.1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนา มีทักษะทางสังคมที่เป็นการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ และมีจิตอาสา
6.2 วิธีการสอน การเรียนการสอนได้ใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การเน้นการเรียนการสอนโดยสร้างองค์ความรู้จากการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

2) จัดกิจกรรมที่นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงจากการจัดสัมมนา ผ่านการใช้สถานการณ์จำลองหรือบทบาทสมมติ ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกันการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) 3) มีการใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) และเน้นการใช้การสะท้อนกลับในการเรียนรู้ร่วมกัน 4) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
5.3 วิธีการประเมินผล 1) การประเมินการจัดสัมมนา 2) พิจารณาผลงาน และการนำเสนอผลงานทางวาจาและการเขียน รวมถึงการนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี 3) การสังเกตพฤติกรรมการตอบคำถามหรือการอภิปรายในชั้นเรียน

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1.แผนการสอน			
หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวน คาบ	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อ/นวัตกรรม
1. การศึกษาผู้เรียนเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา	8	1. แนะนำ ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน 2. ชักถาม ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการสัมมนา 3. อภิปรายเกี่ยวกับการสัมมนาตามประสบการณ์ของผู้เรียน	คำถามและแบบทดสอบ
2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา	12	1. ชักถาม ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการสัมมนา 2. อภิปรายเกี่ยวกับการสัมมนาตามประสบการณ์ของผู้เรียน	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. ตัวอย่างการสัมมนา

		3. ศึกษาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา 4. ให้นักศึกษาสรุปเป็น Mind mapping เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา	
3. รูปแบบของการสัมมนา	12	1. เสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการสัมมนาในรูปแบบต่าง ๆ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดสัมมนา 2. อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการสัมมนา โดยมีคลิปประกอบ 3. สาธิตการสัมมนารูปแบบต่าง ๆ โดยให้นักศึกษาปฏิบัติร่วมกัน 4. ให้นักศึกษาแต่ละคนเข้าร่วมการจัดสัมมนาจริง คนละ 1 เรื่อง และจัดทำเป็นรายงาน	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. ตัวอย่าง/คลิปรูปแบบการสัมมนา 4. การจัดสัมมนาจริง
4. สภาพและปัญหาทางสังคมของประเทศไทย	20	ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น ให้นักศึกษาศึกษา คลิปเกี่ยวกับสภาพของสังคมโลกและสังคมไทยในปัจจุบัน ชวนพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศไทย แล้วให้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น/ที่ควรตระหนัก แล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เกี่ยวกับสภาพสังคมจังหวัดเชียงราย	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. คลิป/เว็บไซต์เกี่ยวกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน 4. บริบทต่าง ๆ จาก การลงพื้นที่ตามหัวข้อของแต่ละกลุ่ม 5. การจัดสัมมนาจริงร่วมกับบทบาทสมมติ

		ร่วมกันกำหนดประเด็นที่สนใจตามด้านที่ได้รับ และเขียนโครงการการศึกษาตามประเด็นที่ได้เสนอ ทั้งนี้อาจารย์ร่วมให้คำปรึกษาและมีการเสนอตัวอย่างหรือกรณีศึกษาประกอบ ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงการ 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ แต่ละกลุ่ม กำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2.2 วางแผน แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการศึกษา วางแผนการเก็บข้อมูล/ลงพื้นที่ โดยมีการแนะนำจากอาจารย์ 2.3 ดำเนินการ ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มศึกษา/สืบค้นหาข้อมูลตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับ ตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้อาจารย์มีการติดตามความก้าวหน้า ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนทางออนไลน์ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงการ 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ แล้วอภิปรายประเด็นต่าง ๆ 3.2 การนำเสนอข้อมูล แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล โดยการจัดสัมมนาจริงตามรูปแบบการสัมมนาในฐานะผู้จัดและผู้เข้าร่วม และแสดงบทบาทสมมติในการเป็นวิทยากร	
--	--	--	--

		3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ หลังจากแต่ละกลุ่มดำเนินการจัดสัมมนาครบทุกกลุ่ม ให้ร่วมกันประเมินแลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ ให้นักศึกษาได้ Reflect ผลงานของตนเอง รวมถึงมีการร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสภาพการณ์ของจังหวัดเชียงรายที่สัมพันธ์กับสภาพการณ์ของประเทศไทยและแนวโน้มในอนาคต 3.4 วัดและประเมินผล ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลมาจัดทำรูปเล่มการศึกษารายงาน	
5. วิพากษ์การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา	12	ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงการงาน 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น นำกรณีศึกษาให้นักศึกษาศึกษาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษาแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ร่วมกันกำหนดประเด็นที่สนใจ เขียนโครงงานเสนอ ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงการงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ แต่ละกลุ่มกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเอง	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา 4. การจัดสัมมนาจริง

		2.2 วางแผน แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการศึกษา วางแผนการสืบค้นข้อมูล โดยมีการแนะนำจากอาจารย์ 2.3 ดำเนินการ นักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษา/ค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับ ตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้อาจารย์มีการติดตามความก้าวหน้า ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงการ 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และสรุปข้อมูล 3.2 การนำเสนอข้อมูล แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน 3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ หลังจากแต่ละกลุ่มนำเสนอ ให้ร่วมกันแลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ 3.4 วัดและประเมินผล ให้นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันประเมินเรื่องที่น่าสนใจในการจัดสัมมนาใหญ่ ดำเนินการจัดสัมมนา โดยนักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการและติดตามประเมินผลการจัดสัมมนา แล้วสรุปและส่งรูปเล่มรายงานโครงการการจัดสัมมนา	
--	--	---	--

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้		
วิธีการประเมิน	สัปดาห์ ที่ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมินผล
สอบปลายภาค	16	20%
การเข้าชั้นเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม	ตลอดภาคการศึกษา	25%
การเข้าร่วมการสัมมนาและบันทึกการเข้าร่วม สัมมนา	ตลอดภาคการศึกษา	10%
การจัดสัมมนาสภาพปัญหาสังคมและ รายงานการศึกษาสภาพและปัญหาของ สังคมไทย	ตลอดภาคการศึกษา	30%
การจัดสัมมนาเต็มรูปแบบและรายงาน	ตลอดภาคการศึกษา	15%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก สุดาพร ปัญญาพฤกษ์. (2568). เอกสารประกอบการเรียน SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies).
2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ เกษกานดา สุภาพจน์. (2546). <i>การจัดสัมมนา</i>. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. สมจิตร เกิดปรางค์. (2545). <i>การสัมมนา</i>. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. ผล ยาวิชัย. (2553). <i>สัมมนา (Seminar)</i>. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรี้นติ้ง เฮาส์. เพ็ชรี รูปะวิเชตร. (2554). <i>เทคนิคการจัดฝึกอบรมและการประชุม</i>. กรุงเทพฯ : ดวง กมลพบลีซิง.

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

เว็บไซต์ กระทรวง/กรม ต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น

www.nesdb.go.th

www.moi.go.th

www.moe.go.th

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในการวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของเพื่อนนักศึกษาในขณะดำเนินกิจกรรม
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- นักศึกษา Reflect การเรียนรู้และพัฒนาการของตนเอง

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอนได้มีกลยุทธ์ดังนี้

- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม ทักษะความสามารถของนักศึกษา
- ประเมินจากการจัดสัมมนาและการมีส่วนร่วม
- ประเมินจากผลการทดสอบของนักศึกษา

3. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 มาพิจารณาวิเคราะห์ผล และสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- มีการสนทนากลุ่มระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

- อาจารย์ประจำวิชามีการพิจารณาผลจากการทดสอบ คะแนนของผลงาน การให้คะแนนพฤติกรรม และการออกผลการเรียน - มีการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดผลสัมฤทธิ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา โดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา จากผลการประเมินและทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอนและรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้ - ปรับปรุงรายวิชาทุก 3 ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 4 - เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือจากบทความวิจัยต่าง ๆ

โครงการสอน (Course Syllabus)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1. รายวิชา SOE3905
2. ชื่อวิชา สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies)
3. จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5)
4. คำอธิบายรายวิชา (Course Description)

ศึกษาและอภิปรายสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรม โดยนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ศึกษากรณีศึกษา วิเคราะห์แก้ปัญหา รวมถึงบูรณาการสาขาทางสังคมศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ตามแนวคิดหลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนการศึกษาของชาติ และวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน

5. ชื่อผู้สอน อาจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ วท.บ., ค.ม., ศษ.ด.
6. วัตถุประสงค์
 - 1) อธิบายเกี่ยวกับหลักการของการสัมมนา
 - 2) สามารถอภิปรายสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรมของประเทศไทยในปัจจุบันได้
 - 3) วิเคราะห์ประเด็นสภาพปัญหาทางการเรียนการสอนสังคมศึกษา และแนวทางแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้
 - 4) สามารถนำเสนอข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในรูปแบบของการจัดสัมมนาได้
 - 5) มีความสามารถในการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ มีความรับผิดชอบ และมีจิตอาสา
7. การจัดการเรียนการสอน

หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวน คาบ	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	สื่อ/นวัตกรรม
1. การศึกษาผู้เรียน เบื้องต้นเกี่ยวกับการ สัมมนา	8	1. แนะนำ ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน 2. ชักถาม ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการ สัมมนา 3. อภิปรายเกี่ยวกับการสัมมนาตาม ประสบการณ์ของผู้เรียน	คำถามและ แบบทดสอบ
2. ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการสัมมนา	12	1. ชักถาม ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการ สัมมนา 2. อภิปรายเกี่ยวกับการสัมมนาตาม ประสบการณ์ของผู้เรียน 3. ศึกษาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ สัมมนา 4. ให้นักศึกษาสรุปเป็น Mind mapping เกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมมนา	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. ตัวอย่างการ สัมมนา
3. รูปแบบของการ สัมมนา	12	1. เสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการสัมมนาใน รูปแบบต่าง ๆ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัด สัมมนา 2. อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการสัมมนา โดยมี คลิปประกอบ 3. สาธิตการสัมมนารูปแบบต่าง ๆ โดยให้ นักศึกษาปฏิบัติร่วมกัน 4. ให้นักศึกษาแต่ละคนเข้าร่วมการจัดสัมมนา จริง คนละ 1 เรื่อง และจัดทำเป็นรายงาน	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. ตัวอย่าง/คลิป รูปแบบการ สัมมนา 4. การจัดสัมมนาจริง
4. สภาพและปัญหา ทางสังคมของ ประเทศไทย	20	ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงการ	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. คลิป/เว็บไซต์ เกี่ยวกับสภาพของ

		1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น ให้นักศึกษา ศึกษา คลิปเกี่ยวกับสภาพของสังคมโลกและ สังคมไทยในปัจจุบัน ชวนพูดคุยเกี่ยวกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศไทย แล้วให้ พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น/ ที่ควรตระหนัก แล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เกี่ยวกับสภาพสังคมจังหวัดเชียงราย ร่วมกัน กำหนดประเด็นที่สนใจตามด้านที่ได้รับ และ เขียนโครงการการศึกษาตามประเด็นที่ได้ เสนอ ทั้งนี้อาจารย์ร่วมให้คำปรึกษาและมีการ เสนอตัวอย่างหรือกรณีศึกษาประกอบ ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงการ 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ แต่ละกลุ่มกำหนด บทบาทหน้าที่ของตนเอง 2.2 วางแผน แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนด เป้าหมายการศึกษา วางแผนการเก็บข้อมูล/ ลงพื้นที่ โดยมีการแนะนำจากอาจารย์ 2.3 ดำเนินการ ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มศึกษา/ สืบค้นหาข้อมูลตามประเด็นที่กลุ่มตนเอง ได้รับ ตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้อาจารย์มีการ ติดตามความก้าวหน้า ทั้งในชั้นเรียนและนอก ชั้นเรียนทางออนไลน์ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงการ	สังคมไทยใน ปัจจุบัน 4. บริบทต่าง ๆ จาก การลงพื้นที่ตาม หัวข้อของแต่ละ กลุ่ม 5. การจัดสัมมนาจริง ร่วมกับบทบาท สมมติ
--	--	---	---

		3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ แล้วอภิปรายประเด็นต่าง ๆ 3.2 การนำเสนอข้อมูล แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล โดยการจัดสัมมนาจริงตามรูปแบบการสัมมนาในฐานะผู้จัดและผู้เข้าร่วม และแสดงบทบาทสมมติในการเป็นวิทยากร 3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ หลังจากแต่ละกลุ่มดำเนินการจัดสัมมนาครบทุกกลุ่ม ให้ร่วมกันประเมิน แลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน สรุปความรู้ที่ได้รับรวมถึงให้นักศึกษาได้ Reflect ผลงานของตนเอง และร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสภาพการณ์ของจังหวัดเชียงราย ที่สัมพันธ์กับสภาพการณ์ของประเทศไทย และแนวโน้มในอนาคต 3.4 วัดและประเมินผล ให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลมาจัดทำรูปเล่มการศึกษารายงาน	
5. วิพากษ์การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา	12	ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้นโครงงาน 1.1 กระตุ้นการสร้างประเด็น นำกรณีศึกษาให้นักศึกษาศึกษาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน 1.2 พิจารณาและเลือกประเด็นที่ศึกษา แบ่งกลุ่มนักศึกษาให้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในปัจจุบัน	1. Canva 2. ตำราเอกสาร 3. กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา 4. การจัดสัมมนาจริง

		และแนวโน้มในอนาคต ร่วมกันกำหนดประเด็นที่สนใจ เขียนโครงงานเสนอ ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติหรือพัฒนาโครงงาน 2.1 กำหนดบทบาทหน้าที่ แต่ละกลุ่ม กำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2.2 วางแผน แต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการศึกษา วางแผนการสืบค้นข้อมูล โดยมีการแนะนำจากอาจารย์ 2.3 ดำเนินการ นักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษา/ค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้อาจารย์มีการติดตามความก้าวหน้า ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปโครงงาน 3.1 วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน แต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และสรุปข้อมูล 3.2 การนำเสนอข้อมูล แต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูล โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน 3.3 ร่วมกันอภิปรายสรุปองค์ความรู้ หลังจากแต่ละกลุ่มนำเสนอ ให้ร่วมกันแลกเปลี่ยน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ 3.4 วัดและประเมินผล ให้นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันประเมินเรื่องที่น่าสนใจในการจัดสัมมนาใหญ่ ดำเนินการจัดสัมมนาตามที่นัดหมายไว้ และติดตามประเมินผลการจัด	
--	--	---	--

		สัมมนา แล้วสรุปและส่งรูปเล่มรายงาน โครงการการจัดสัมมนา	
--	--	---	--

7. การวัดประเมินผล

8.1 คะแนนระหว่างภาค 80% ดังนี้

- การเข้าชั้นเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม 25%
- การเข้าร่วมการสัมมนาและบันทึกการเข้าร่วมสัมมนา 10%
- การจัดสัมมนาสภาพปัญหาสังคมและ
รายงานการศึกษาสภาพและปัญหาของสังคมไทย 30%
- การจัดสัมมนาเต็มรูปแบบและรายงาน 15%

8.2 คะแนนสอบปลายภาค 30%

รวม 100%

การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนรวม	80-100	75-79	70-74	65-69	60-64	55-59	50-54	0-49
เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E

8. แนวปฏิบัติสำหรับนักศึกษา

- (1) เข้าเรียนตรงเวลา และมาเรียนทุกครั้ง
- (2) แต่งกายให้ถูกระเบียบของสถาบัน
- (3) เข้าร่วมกิจกรรมและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
- (4) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ภาคผนวก ง

แบบสังเกตทักษะทางสังคม

วันที่สังเกต

.....

1. ด้านความสามารถ ได้แก่ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน

.....

.....

1.2 การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน

.....

.....

1.3 การประเมินทางเลือกร่วมกัน

.....

.....

2. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

2.1 ความเพียรพยายาม

.....

.....

2.2 ความตรงต่อเวลา

.....

.....

2.3 ความตั้งใจปฏิบัติงาน

3. ด้านคุณธรรม ได้แก่ จิตอาสา มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมกับสังคม

3.2 การช่วยเหลือผู้อื่น

3.3 ความเสียสละ

3.4 ความมุ่งมั่นพัฒนา

บันทึกเพิ่มเติม

ภาคผนวก จ

แบบประเมินทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษา

คำชี้แจง แบบประเมินทักษะทางสังคมฉบับนี้ ให้นักศึกษาได้ประเมินตนเอง และพิจารณาในแต่ละรายการแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรม โดยมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	พฤติกรรมมากที่สุด
4	หมายถึง	พฤติกรรมมาก
3	หมายถึง	พฤติกรรมปานกลาง
2	หมายถึง	พฤติกรรมน้อย
1	หมายถึง	พฤติกรรมน้อยที่สุด

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
ด้านความสามารถ (การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจรรย์ญาณ)					
1. การกำหนดประเด็นปัญหาร่วมกัน					
1. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องมีการกำหนดหรือเสนอประเด็นต่าง ๆ นักศึกษาได้ร่วมเสนอความคิดเห็นในการกำหนดประเด็นหรือปัญหา					
2. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาได้ร่วมแสดงเหตุผลประกอบกับการเสนอประเด็นหรือปัญหา					
3. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาร่วมเสนอประเด็นหรือปัญหา และสามารถบอกสาเหตุหรือที่มาของประเด็น ปัญหานั้น					

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
4. ในการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาเข้าใจประเด็นหรือปัญหาในสิ่งที่จะทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน					
5. ในการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาสามารถบอกหรืออธิบายประเด็นหรือปัญหาที่ได้รับมอบหมายให้ทำได้ อย่างชัดเจน					
2. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน					
1. ในการทำงานเป็นกลุ่ม นักศึกษาได้รวมเสนอข้อมูล ข้อดีและข้อเสียอย่างมีเหตุผล					
2. ข้อมูลที่นักศึกษาได้คนควรร่วมกันในกลุ่มมีอ้างอิง หรือมีความน่าเชื่อถือ					
3. นักศึกษาคำนึงถึงผลที่ตามมาของทางเลือกที่ไดรรวม เสนอในการทำงานกลุ่ม					
4. เมื่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็น นักศึกษา จะรับฟังเสมอ					
5. เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นในการทำงานกลุ่ม นักศึกษา จะรับฟังและเปิดโอกาสให้เพื่อนได้อธิบาย					
6. นักศึกษาสามารถสรุปถึงข้อดีและข้อเสียของ ทางเลือกที่เพื่อนในกลุ่มร่วมกันเสนอได้					
3. การประเมินทางเลือกร่วมกัน					
1. นักศึกษาเปรียบเทียบในแต่ละทางเลือก/คำตอบ โดยใช้เหตุและผล					

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
2. นักศึกษาเปรียบเทียบทางเลือก/คำตอบ โดยคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่กลุ่มได้เสนอไว้					
3. นักศึกษาได้ร่วมสรุปตัดสินใจทางเลือกหรือได้คำตอบจากการพิจารณาเหตุผลของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทุกคน					
4. ในการทำงานกลุ่ม นักศึกษาจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกก่อนร่วมกันสรุปตัดสินใจทางเลือกหรือได้คำตอบที่ดีที่สุด					
ด้านคุณลักษณะ (ความรับผิดชอบ)					
4. ความเพียรพยายาม					
1. เมื่อไม่เข้าใจในงาน นักศึกษาจะขอคำปรึกษาจากอาจารย์					
2. ถึงแม้งานจะยากหรือใช้ความพยายามเพียงใดในการทำงานกลุ่ม นักศึกษาก็จะมี ส่วนร่วมในงานนั้น					
3. ในงานที่ยากและมีปริมาณมาก นักศึกษามักจะลอกงานของเพื่อนมาส่ง					
4. นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
5. นักศึกษามักจะไม่ร่วมปรึกษาร่วมกันกับเพื่อนเมื่องานกลุ่มมีข้อแก้ไข					
6. นักศึกษาขอคำปรึกษาจากอาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญ เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขงาน					

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
5. ความตรงต่อเวลา					
1. นักศึกษาทำงานเสร็จสมบูรณ์ตรงตามเวลาที่กำหนด					
2. เมื่อต้องทำงานให้เสร็จทันในชั่วโมงเรียน นักศึกษามักจะทำงานเสร็จทันเสมอ					
3. นักศึกษามาเข้าเรียนตรงตามเวลา					
4. เมื่อมีกิจกรรมในชั้นเรียน นักศึกษาได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามเวลาที่ได้กำหนดไว้					
5. นักศึกษาร่วมปรึกษางานกับเพื่อนตรงตามเวลาที่นัดหมายกันไว้					
6. ความตั้งใจปฏิบัติงาน					
1. นักศึกษารับลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ					
2. นักศึกษาพยายามคิดสร้างสรรค์ในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่					
3. นักศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ โดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง					
4. นักศึกษามีการติดตามงานรวมกันกับเพื่อนในกลุ่ม					
5. นักศึกษาไม่ได้ตรวจสอบในงานที่ได้รับมอบหมายก่อนส่งอาจารย์					
6. นักศึกษามีการติดตามงานภายหลังจากแก้ไขแล้ว					
7. นักศึกษาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จตามจุดประสงค์ของงานนั้น					

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
8. นักศึกษามีความภาคภูมิใจในผลงาน เมื่อทำงานเสร็จ					
ด้านคุณธรรม (ความมีจิตอาสา)					
7. การมีส่วนร่วมกับสังคม					
1. นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม					
2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม					
3. นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับโรงเรียน และชุมชน					
4. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรม คณะมหาวิทยาลัย ตามความสามารถ					
5. นักศึกษาได้ร่วมทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนและชุมชน					
8. การช่วยเหลือผู้อื่น					
1. เมื่อเพื่อนมีปัญหาทางการเรียนหรือการทำงาน นักศึกษาเสนอตัวให้คำแนะนำเพื่อนด้วยความเต็มใจ					
2. เมื่อนักศึกษาพบข้อผิดพลาดในการทำงานของเพื่อน นักศึกษาได้แนะนำปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้งานนั้นดีขึ้น					
3. เมื่อมีกิจกรรมดี ๆ และเป็นประโยชน์ นักศึกษาได้แนะนำให้เพื่อนได้ทราบหรือชักชวนให้ร่วมกิจกรรม					
4. เมื่อเห็นผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ จะช่วยเหลือตามกำลังความสามารถ					

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
5. นักศึกษาช่วยจัดการหรือบริการในชั้นเรียน เช่น ปิดเปิดไฟ จัดเก้าอี้หรือโต๊ะ เป็นต้น					
6. นักศึกษาช่วยบริการเพื่อน ด้วยความเต็มใจ เช่น ถูของ รับ-ส่งเพื่อน เป็นต้น					
9. ความเสียสละ					
1. นักศึกษาเสนอตัวในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับโปรแกรม คณะ หรือมหาวิทยาลัย					
2. เมื่อมีเวลาวางนักศึกษาอาสาสมัครในการช่วยเหลืองานของโปรแกรม คณะหรือมหาวิทยาลัย					
3. นักศึกษาสละเวลาในการอธิบายเกี่ยวกับการเรียนหรืองานให้เพื่อน เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ					
4. นักศึกษาใช้แรงกายในการทำกิจกรรมของโปรแกรม คณะ มหาวิทยาลัย หรือชุมชน เช่น ยกของ จัดอุปกรณ์ เป็นต้น					
10. ความมุ่งมั่นพัฒนา					
1. นักศึกษาสนใจปัญหาติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น					
2. นักศึกษาใส่ใจ ห่วงใยเพื่อน เมื่อพบเห็นว่าเพื่อนมีปัญหาหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม					
3. นักศึกษาได้พูดคุยปัญหาทางสังคมกับเพื่อน					
4. นักศึกษาชักชวนให้เพื่อนและผู้อื่นในสังคมได้ช่วยกันทำกิจกรรมพัฒนาสังคม					

รายการ	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
5. นักศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรม องค์กร หรือ หน่วยงานที่มุ่งพัฒนาสังคม					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับ

การเสริมต่อการเรียนรู้

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ให้นักศึกษาได้พิจารณาในแต่ละรายการและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เป็นระบบชัดเจน					
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีผู้สอนคอยชี้แนะและให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสม					
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น					
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการทำงานเป็นทีมและสร้างความร่วมมือระหว่างกัน					
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักศึกษาสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ					
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเพียรพยายามและความตั้งใจในการทำงาน					
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการประเมินงานต่าง ๆ					
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาวางแผนอย่างเป็นระบบ					
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน					
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีจิตอาสา ช่วยเหลือ และเสียสละ					
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานกับการเรียน					
13. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
14. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้					
15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง					
16. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความเข้าใจในสภาพและปัญหาของสังคมไทย					
17. นักศึกษาได้ร่วมสะท้อนคิดงานตนเองและร่วมประเมินงานของเพื่อนอย่างสร้างสรรค์					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
18. นักศึกษามีความพึงพอใจและภูมิใจกับผลงานของตนเอง					
19. นักศึกษาเห็นว่าความรู้จากการเรียนเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง					
20. นักศึกษาเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีทักษะทางสังคมและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานและการเสริมต่อศักยภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

ข้อมูลโครงการวิจัย

ชื่อโครงการ

(ภาษาไทย) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

(ภาษาอังกฤษ) Development of project-based learning activities combined with scaffolding to develop social skills for student teachers, Social Studies Program, Chiang Rai Rajabhat University

วันเริ่มต้นโครงการ 20 มิถุนายน 2568 - 20 มิถุนายน 2569

แหล่งทุน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพของนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ข้อมูลผู้วิจัย

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร บัญญาพฤษ์
หน่วยงานต้นสังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ข้อมูลหน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

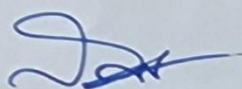
หน่วยงาน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

☒ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ

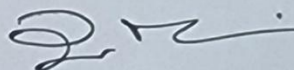
วันที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1 พฤศจิกายน 2568 – 19 กุมภาพันธ์ 2569

ขอรับรองว่า ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies) ได้นำผลที่ได้จากงานวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับการเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม สำหรับนักศึกษาครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายไปใช้กับนักศึกษาโปรแกรมสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ 2/2568 ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ได้จริงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์)

ผู้วิจัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ทองอ่อน)

คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาคผนวก ซ

มคอ. 5

การรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
วิทยาเขต/คณะ/ ภาควิชา	ครุศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา SOE 3905 สัมมนาสังคมศึกษา (Seminar in Social Studies)
2. รายวิชาที่ต้องเรียนก่อนรายวิชานี้ (ถ้ามี) -
3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบ อาจารย์ผู้สอนและกลุ่มเรียน (Section) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ (Section AA/AB)
4. ภาคการศึกษา/ปีการศึกษาที่เปิดสอนรายวิชา ภาคเรียนที่ 2/2568
5. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หมวดที่ 2 การจัดการเรียนการสอนที่เปรียบเทียบกับแผนการสอน

1. รายงานชั่วโมงการสอนจริงเทียบกับแผนการสอน

หัวข้อ	จน.ชม. แผนการ สอน	จน.ชม. ที่ได้สอน จริง	ระบุสาเหตุที่การสอน จริงต่างจากแผน การ สอนหากมีความ แตกต่างกัน 25%
1. การศึกษาผู้เรียนเบื้องต้น เกี่ยวกับการสัมมนา	8	8	-
2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การสัมมนา	12	12	
3. รูปแบบของการสัมมนา	12	12	-
4. สภาพและปัญหาทาง สังคมของประเทศไทย	20	20	-
5. วิพากษ์การจัดการเรียน การสอนสังคมศึกษา	12	12	-

3. ประสิทธิภาพของวิธีสอนที่ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ตามที่ระบุในรายละเอียดของรายวิชา

ผลการเรียนรู้	วิธีสอนที่ระบุในรายละเอียดรายวิชา	ประสิทธิภาพ		ปัญหาของการใช้วิธีสอน (ถ้ามี) พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข
		มี	ไม่มี	
1. คุณธรรม จริยธรรม	1) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้จิตปัญญาและเน้นการสะท้อนคิดเกี่ยวกับตนเองและสังคม 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา โดยมีประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ ให้ได้พิจารณาอภิปรายร่วมกันอันเป็นการรับฟัง การให้เกียรติในความคิดเห็นของเพื่อนนักศึกษา 3) มีการให้ศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่มที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งนี้ทุกคนในกลุ่มจะได้มีการช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกัน 4) การเพิ่มความยากในงานให้กลุ่ม โดยอาจารย์และนักศึกษาจะต้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 5) มีการเน้นการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกันการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการช่วยเหลือนักศึกษาและสร้างกำลังใจที่ดีให้กับนักศึกษา 6) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งนักศึกษาได้มีการอภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน	✓		

ผลการเรียนรู้	วิธีสอนที่ระบุในรายละเอียดรายวิชา	ประสิทธิผล		ปัญหาของการใช้วิธีสอน (ถ้ามี) พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข
		มี	ไม่มี	
2. ความรู้	1) มีการตรวจสอบความเข้าใจและความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนโดยใช้คำถาม หรือให้ผู้เรียนได้เขียนแสดงความรู้ ทักษะที่ตนมี 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่ม/การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา โดยมีประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ ให้ได้คิดพิจารณาร่วมกัน 3) มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุ และบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ 4) มีการเน้นการเรียนรู้การสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกับการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) และมีการสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน 5) มีการเพิ่มศักยภาพความรู้ของนักศึกษา โดยอาจารย์จะเพิ่มความซับซ้อนในงานจากการพิจารณาต่อรองอย่างมีเหตุผลร่วมกันระหว่างนักศึกษาในกลุ่มและกับอาจารย์ 6) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง 7) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้นำเสนองานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้มีการอภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน 8) เน้นการสร้างความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาได้แสดงถึงการนำไปใช้ประยุกต์หรือแก้ปัญหา โดยให้ได้มีการเขียนแผนผังความคิด ทำใบงาน หรือทำแบบทดสอบ	✓		

ผลการเรียนรู้	วิธีสอนที่ระบุในรายละเอียดรายวิชา	ประสิทธิผล		ปัญหาของการใช้วิธีสอน (ถ้ามี) พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข
		มี	ไม่มี	
3. ทักษะทาง ปัญญา	1) มีการตรวจสอบความสามารถในการคิด การตัดสินใจ การวิเคราะห์และการประเมินข้อมูลจากการถามคำถามหรือการให้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยให้แต่ละกลุ่มได้กำหนดประเด็นหรือปัญหาร่วมกัน 3) การให้นักศึกษาได้พิจารณาประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ แล้วตัดสินใจคำตอบหรือข้อค้นพบ 4) มีการศึกษาค้นคว้าที่นักศึกษาจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อวัสดุ และบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ อันก่อให้เกิดการครุ่นคิด ให้ได้พิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ 5) มีการเน้นการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) มีการสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาได้เลือกหรือตัดสินใจในข้อมูลที่น่ามาใช้ในการงานต่าง ๆ 6) ให้นักศึกษาได้มีการเพิ่มศักยภาพ (Scaffolding) โดยอาจารย์จะเพิ่มความยากในงานจากการพิจารณาต่อรองอย่างมีเหตุผลร่วมกันระหว่างนักศึกษาในกลุ่มและกับอาจารย์ 7) มีการให้คำแนะนำหรือข้อคิดเห็น (Coaching) สำหรับนักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาคิดตัดสินใจ 8) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษาได้อภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน	✓		

ผลการเรียนรู้	วิธีสอนที่ระบุในรายละเอียดรายวิชา	ประสิทธิผล		ปัญหาของการใช้วิธีสอน (ถ้ามี) พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไข
		มี	ไม่มี	
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	1) ตรวจสอบความสามารถของนักศึกษาในการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การทำงานเป็นทีมและความรับผิดชอบจากการถามคำถาม หรือยกสถานการณ์ให้พิจารณาตอบ 2) ใช้กระบวนการกลุ่ม การเรียนแบบมีส่วนร่วมปฏิบัติการเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดกลุ่มตามความสามารถหรือความสนใจของนักศึกษา ทั้งนี้ให้นักศึกษาระบุบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง 3) มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน 4) การเน้นการเรียนการสอน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based learning) ร่วมกันการเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) และมีการสร้างองค์ความรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน 5) ให้นักศึกษาได้มีการเพิ่มศักยภาพ โดยอาจารย์จะเพิ่มความยากในงาน อันนำไปสู่ความตั้งใจปฏิบัติงาน ความพยายามของทุกคนในกลุ่ม 6) มีการกระตุ้น ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำนักศึกษา (Coaching) ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เมื่อนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานนั้นได้เองแล้วอาจารย์จะให้นักศึกษาดำเนินงานต่อไปด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เห็นความตั้งใจ ความพยายาม 7) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยให้นักศึกษานำเสนองาน และได้มีการอภิปราย ชักถามซึ่งกันและกัน	✓		

	8) การจัดกิจกรรมทางการสอนร่วมกัน ซึ่งนักศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมทางความคิดหรือการปฏิบัติร่วมกัน เช่น มีการตอบคำถามก่อนตรวจสอบรายชื่อ มีการเสนอความเห็นในการเรียนการสอน เป็นต้น 9) การให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นระหว่างกันแบบสะท้อนกลับ (Reflective Thinking)			
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1) จัดกิจกรรมที่นักศึกษาได้แสดงผลงาน โดยทางวาจาและการเขียน เช่น การนำเสนอผลงานในรูปแบบของรายงาน การนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียน หรือการตอบคำถาม การอภิปรายร่วมกัน 2) มีการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลักในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลระหว่างเพื่อนภายในกลุ่มและกับอาจารย์ 3) มีการศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่เป็นแหล่งความรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเน้นถึงการค้นคว้าข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ 4) มีการให้คำแนะนำปรึกษานักศึกษาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย และให้นักศึกษาส่งงานผ่านทาง Google Classroom 5) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สร้างสรรค์งานและนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	✓		

หมวดที่ 3 สรุปผลการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา

1 จำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน AA=26 /AB=22..... คน				
2 จำนวนนักศึกษาที่คงอยู่เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา AA=26 /AB=22..... คน				
3 จำนวนนักศึกษาที่ถอน (W) - คน				
4. การกระจายของระดับคะแนน (เกรด)				
ระดับคะแนน	AA		AB	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
A	22	84.61	13	59.00
B+	4	15.39	9	41.00
B	-	-	-	-
C+	-	-	-	-
C	-	-	-	-
D+	-	-	-	-
D	-	-	-	-
F	-	-	-	-
ไม่สมบูรณ์ (I)	-	-	-	-
ผ่าน (P,S)	-	-	-	-
ตก (U)	-	-	-	-
ถอน (W)	-	-	-	-
5. ปัจจัยที่ทำให้ระดับคะแนนผิดปกติ (ถ้ามี)				
-				

6. ความคลาดเคลื่อนจากแผนการประเมินที่กำหนดไว้ในรายละเอียดรายวิชา	
6.1 ความคลาดเคลื่อนด้านกำหนดเวลาการประเมิน	
ความคลาดเคลื่อน	เหตุผล
-	-
6.2 ความคลาดเคลื่อนด้านวิธีการประเมินผลการเรียนรู้	
ความคลาดเคลื่อน	เหตุผล
-	-
7. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา	
วิธีการทวนสอบ	สรุปผล
นำผลการประเมินเสนอต่อคณะกรรมการฯ	คณะกรรมการฯ ให้ประเมินการมีส่วนร่วมของนักศึกษาอย่างแท้จริงด้วย

หมวดที่ 4 ปัญหาและผลกระทบต่อการดำเนินการ

1. ประเด็นด้านทรัพยากรประกอบการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัญหาในการใช้แหล่งทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน (ถ้ามี)	ผลกระทบ
-	-

2. ประเด็นด้านการบริหารและองค์กร

ปัญหาด้านการบริหารและองค์กร(ถ้ามี)	ผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
-	-

หมวดที่ 5 การประเมินรายวิชา

1. ผลการประเมินรายวิชาโดยนักศึกษา (แนบเอกสาร)
1.1 ข้อวิพากษ์ที่สำคัญจากผลการประเมินโดยนักศึกษา - การดำเนินการปฏิบัติการทางสัมมนาทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและนำประโยชน์มาสู่ตัวนักศึกษา แต่นักศึกษามีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปฏิบัติการทางสัมมนา
1.2 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อผลการประเมินตามข้อ 1.1 - ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ
2. ผลการประเมินรายวิชาโดยวิธีอื่น
2.1 ข้อวิพากษ์ที่สำคัญจากผลการประเมินโดยวิธีอื่น - สืบเนื่องจากการเข้าชั้นเรียนที่ตรงเวลาและมาครบกว่าต้นภาคเรียน - สืบเนื่องจากการแก้ไขงานตามที่ได้เสนอแนะไว้
2.2 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อผลการประเมินตามข้อ 2.1 - เมื่อนักศึกษามีความตั้งใจมากขึ้น จากการเสริมแรง เช่น คำชมเชย เพิ่มคะแนน

หมวดที่ 6 แผนการปรับปรุง

1. ความก้าวหน้าของการปรับปรุงการเรียนการสอนตามที่เสนอในรายงาน/รายวิชาครั้งที่ผ่าน มา		
แผนการปรับปรุงที่เสนอในภาคการศึกษา/ ปีการศึกษาที่ผ่านมา	ผลการดำเนินการ	
ใช้เวลานานในการจัดกิจกรรมกลุ่ม	จัดให้นักศึกษาเตรียมงานล่วงหน้า นัดหมายให้ คำปรึกษานอกชั้นเรียน	
2. การดำเนินการอื่นๆ ในการปรับปรุงรายวิชา การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย การให้เนื้อหาที่ทันสมัย เชิญวิทยากร มาให้ความรู้ และจัดหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ๆ		
3. ข้อเสนอแผนการปรับปรุงสำหรับภาคการศึกษา/ปีการศึกษาต่อไป		
ข้อเสนอ	กำหนดเวลาที่แล้วเสร็จ	ผู้รับผิดชอบ
จัดหางบประมาณสนับสนุนการ ปฏิบัติการทางสัมมนา	ก่อนเปิดสอนอย่างน้อย 1 เดือน	ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ปัญญา พฤกษ์
4. ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติการทางสัมมนา		

ชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ปัญญาพฤกษ์

วันที่รายงาน _____ 20 มีนาคม 2569 _____

ประวัติผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดาพร ปัญญาพฤกษ์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาเอก ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

- อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครูและแขนงวิชาสังคมศึกษา
- อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู และสาขาวิชาบริหารการศึกษา
- ปฏิบัติการสอนในระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู ระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาบริหารการศึกษา
- ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาบริหารการศึกษา
- วิทยากรอบรมและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบผลงานวิชาการทางการศึกษา
- ประธานกรรมการสอบการศึกษาอิสระและวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยพะเยา
- ผู้รับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและศาสตร์การจัดการเรียนรู้ (หลักสูตรใหม่) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย